

Eiropas
Komisija

CASP2021

Saskaņota rīcība produktu
drošuma jomā

Galīgais ziņojums

*Tiesiskums un
patērētāji*

Satura rādītājs

Saīsinājumu saraksts	2
Kopsavilkums	3
CASP 2021 galvenie rezultāti un secinājumi	5
leteikumi	8
1. CASP 2021 projekts	9
1.1 CASP 2021 projekta un tā darbību apraksts	9
1.2 Iesaistītās TUI	10
2. Izstrādājumu pārbaudes	11
2.1 Rotaļlietas no interneta veikaliem ārpus ES	11
2.2 Elektriskās rotaļlietas	12
2.3 Bērnu šūpuļi un bērnu šūpoles	13
2.4 E-cigaretes un šķidrums	14
2.5 Individuālie aizsardzības līdzekļi	15
3. Hibrīda darbība	16
3.1 Bīstamu viltotu produktu testēšana	16
3.2 Horizontālie aspekti, kas saistīti ar bīstamiem viltotiem produktiem	17
4. Horizontālās darbības	18
4.1 Tiešsaistes tirgus uzraudzība	18
4.2 Riska novērtējums un pārvaldība	19
4.3 Gatavība krīzēm un to pārvaldība	20
5. Secinājumi	21
5.1 Galvenie rezultāti	21
5.2 Vispārīgi secinājumi un gūtās atziņas	21
5.3 Ieteikumi	23
Annex: Report on notifications submitted to Safety Gate as a result of CASP 2021	24

Saīsinājumu saraksts

SAĪSINĀJUMS	APRAKSTS
1. IP	Rotaļlietas no interneta veikaliem ārpus ES
2. IP	Elektriskās rotaļlietas
3. IP	Bērnu šūpuļi un bērnu šūpoles
4. IP	E-cigaretes un šķidrums
5. IP	Individuālie aizsardzības līdzekļi
CASP	Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā
Darbuzņēmējs	EY-PRAC SIS
ED	Ekonomikas dalībnieks
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EISMEA	Eiropas Inovācijas padomes un MVU izpildaģentūra
EN	Eiropas standarts
ES	Eiropas Savienība
HD	Horizontālā darbība
IAL	Individuālie aizsardzības līdzekļi
IP	Izstrādājumu pārbaude
JUST ĢD	Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts
LED	Gaisma izstarojoša diode
RAM	Riska novērtējums un pārvaldība
RN	Riska novērtējums
RoHS2	Bīstamo vielu ierobežošanas direktīva (2011/65/ES)
TTU	Tiešsaistes tirgus uzraudzība
TUI	Tirgus uzraudzības iestāde

Kopsavilkums

Pārskats par CASP 2021 un tās darbībām

Vispārīgs apraksts

Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā (CASP) ļauj visām tirgus uzraudzības iestādēm (TUI) no Eiropas Savienības (ES) / Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm sadarboties, lai stiprinātu Eiropas vienotajā tirgū laisto produktu drošumu.

CASP projekta mērķis ir nodrošināt drošu vienoto tirgu, sniedzot TUI rīkus, kas nepieciešami, lai kopīgi pārbaudītu tirgū pieejamos produktus, noteiktu to radītos riskus un izstrādātu kopīgas nostājas un procedūras. Papildus tam CASP mērķis ir sekmēt diskusijas un izveidot ideju jēgpilnu apmaiņu, lai izstrādātu kopīgas pieejas, metodiku, praktiskus rīkus un pamatnostādnes. CASP palīdz arī veicināt labāku izpratni par produktu drošumu ekonomikas dalībnieku (ED) un patērētāju vidū, īstenojot aktīvas saziņas stratēģiju, kurā galvenā uzmanība pievērsta CASP darbībām un rezultātiem.

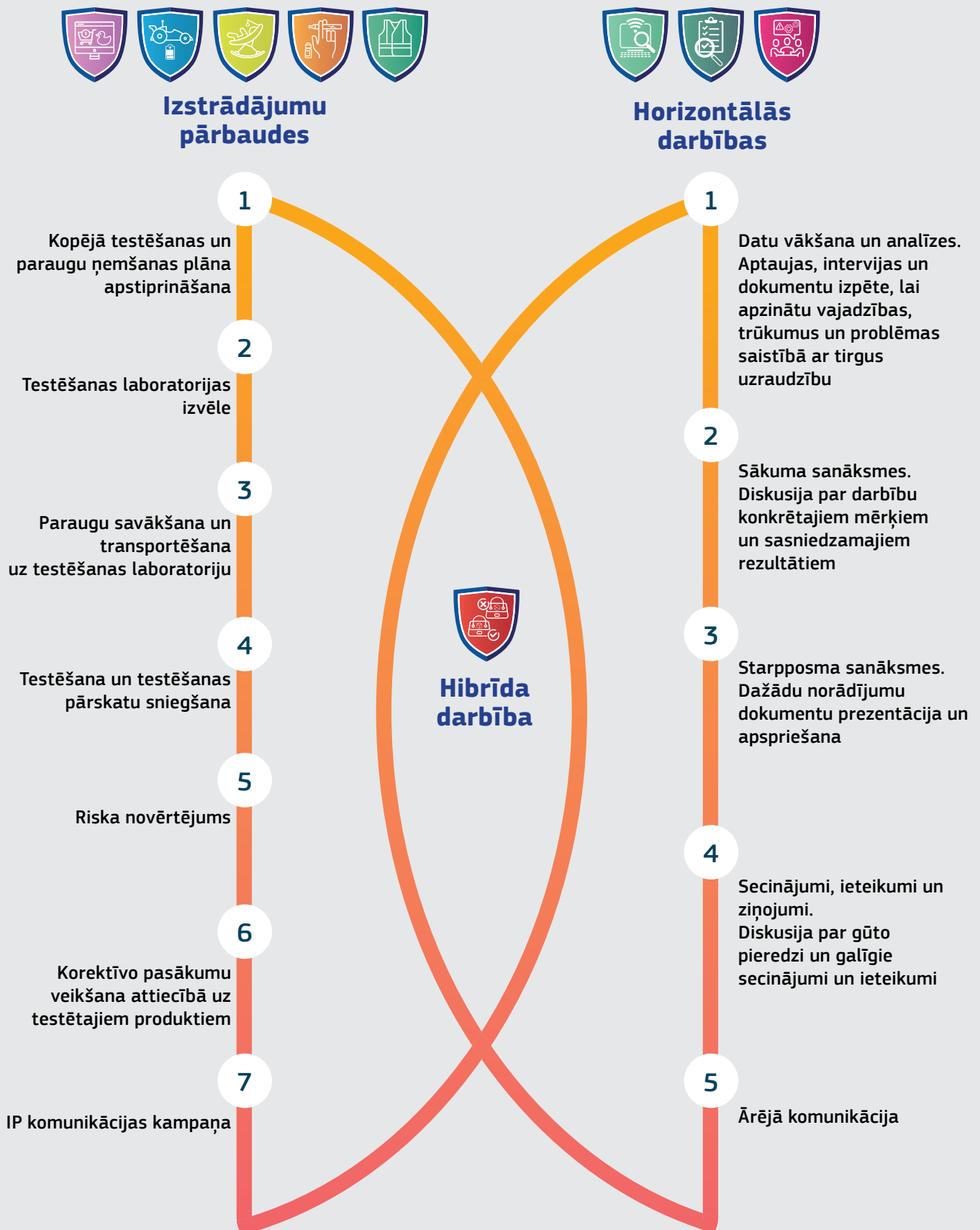
IP, HD un hibrīdo darbību apraksts

CASP projekti ļauj TUI sadarboties saskaņā ar to prioritātēm. Katru gadu CASP ietver dažādus pasākumus — izstrādājumu pārbaudes (IP) un horizontālās darbības (HD). Uzdevumi, ko TUI veic šo divu veidu darbību ietvaros, ievērojami atšķiras. CASP 2021 ietver piecas IP, trīs HD un vienu hibrīdu darbību.

IP jomā TUI akreditētās laboratorijās kopīgi testē dažādu veidu produktus, kas laisti vienotajā tirgū, nosaka riskus, ko tie varētu radīt, un izstrādā kopīgas nostājas un procedūras. HD jomā CASP mērķis ir sekmēt diskusijas un zināšanu apmaiņu, lai izstrādātu kopīgu metodiku, praktiskus rīkus un pamatnostādnes nolūkā vēl vairāk saskaņot kopīgās pieejas. CASP 2021 tika ieviesta jauna veida darbība – hibrīda darbība, kas ļauj izmantot testēšanas rezultātus horizontālu zināšanu veidošanai un padziļināšanai.

IP	HIBRĪDA DARBĪBA	HD
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rotaļlietas no interneta veikaliem ārpus ES 2. Elektriskās rotaļlietas 3. Bērnu šūpuļi un bērnu šūpoles 4. E-cigaretes un šķidrums 5. Individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bīstamie viltotie produkti 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tiešsaistes tirgus uzraudzība (TTU) 2. Riska novērtējums un pārvaldība (RAM) 3. Gatavība krīzēm un to pārvaldība

1. attēls. CASP 2021 darbību pārskats

CASP 2021 galvenie rezultāti un secinājumi

IP svarīgākie aspekti un galvenie rezultāti

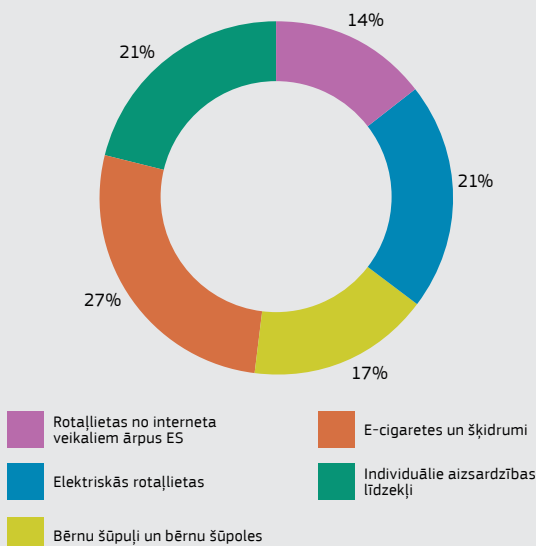
Visās piecās CASP 2021 projekta IP iesaistītās TUI kopā savāca 627 paraugus, izmantojot saskaņotu paraugu iegūšanas metodiku, kas noteikta katrai izstrādājumu kategorijai atsevišķi. Atlase tika veikta, pamatojoties uz katras TUI veiktu priekšatlasi saskaņā ar katra tirgus īpatnībām.

Katrā IP savāktie paraugi tika testēti vienā akreditētā laboratorijā, izmantojot vienotu testēšanas plānu.

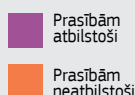
Visās CASP 2021 darbībās veikto testu rezultāti ir iegūti, testējot konkrētus produktus, ko atlasījušas pieredzējušas TUI. TUI parasti vāc paraugus, izmantojot uz risku balstītu pieeju. Tā kā ne visas ES/EEZ valstu iestādes piedalās katrā konkrētā pasākumā, galīgie rezultāti nesniedz statistiski visaptverošu priekšstatu par Eiropas vienoto tirgu. Korektīvie pasākumi, kas tiek veikti attiecībā uz testētajiem produktiem, ir vērsti uz to, lai izņemtu no tirgus patērētāju veselību un drošību apdraudošus produktus.

Tālāk tekstā redzamajā attēlā ir atspoguļoti katrā IP iegūtie vispārējie testēšanas rezultāti.

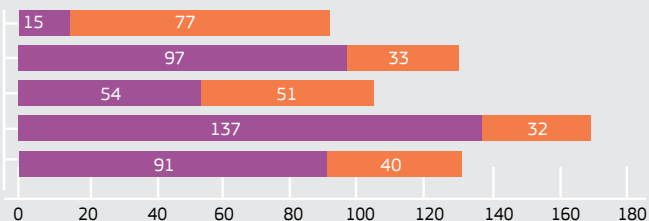
2. attēls. **Kopējais testēto paraugu skaits (N=627)**

3. attēls. **Vispārējie testēšanas rezultāti**

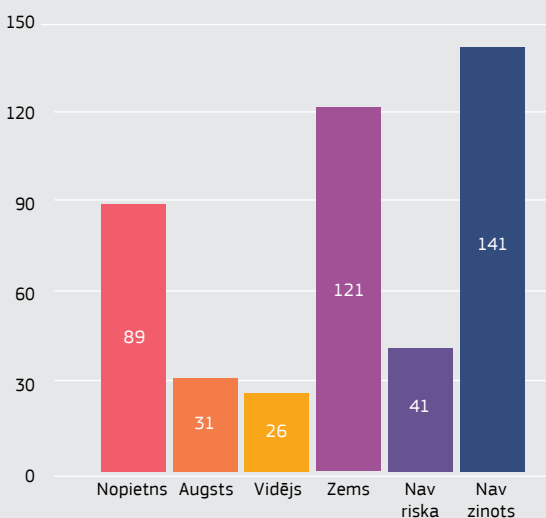

Rotaļlietas no interneta veikaliem ārpus ES
Elektriskās rotaļlietas
Bērnu šūpuļi un bērnu šūpoles
E-cigaretes un šķidrumi
Individuālie aizsardzības līdzekļi

TUI veica riska novērtējumu (RN) katram noteiktajam prasībām neatbilstošajam paraugam, lai konstatētu patērētājiem radītos riskus un izteiktu tos skaitļos, cita starpā nosakot iespējamo traumu, kuras lietotājs varētu gūt, smagumu un šādu traumu iespējamību. Būtiska sanāksmju daļa ir kopīgi riska novērtēšanas vingrinājumi, kas ļauj TUI izstrādāt kopīgas pieejas un apspriest sarežģītus gadījumus. TUI bija arī iespēja ziņot un apmainīties viedokļiem par veiktajiem korektīvajiem pasākumiem.

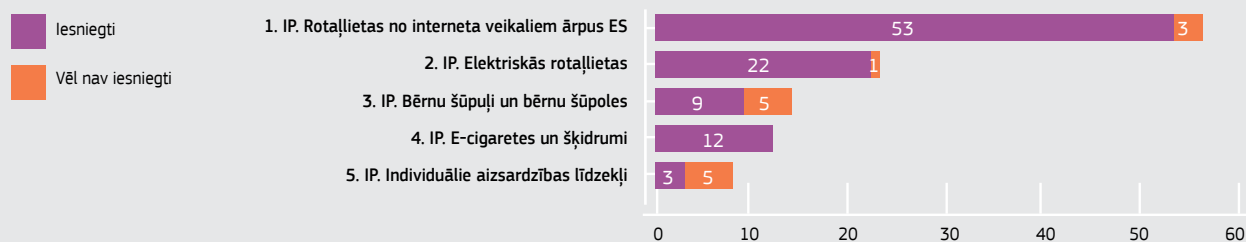
4. attēls. **Riska līmenis paraugiem, kas neatbilst vismaz vienai prasībai (N=449)**

1 tabula. Veikto korektīvo pasākumu kopsavilkums pa IP

Veiktie korektīvie pasākumi	1. IP	2. IP	3. IP	4. IP	5. IP	Kopā
						
Ražojuma atsaukšana no galalietotājiem		5	1	1	5	12
Produkta izņemšana no tirgus		26	12	15	13	66
Produkta pārdošanas aizliegums				4		4
Produkta iznīcināšana				1		1
Pārdošanas pārtraukšana			4	1	14	19
Produktu saraksta svītrosana, ko veic tiešsaistes tirdzniecības vieta / interneta veikals	74	1			6	81
Produkta piegādes pagaidu aizliegums	1		2		1	4
Ievēšanas atteikums uz robežas						0
Sankcijas pret ED				1		1
Pieprasījums ED mainīt/uzlabot produktu		3	12	4		19
Pieprasījums ED marķēt produktu ar attiecīgiem brīdinājumiem		26	14	33		73
Patērētāju brīdināšana par riskiem						0
Atbildīgās TUI informēšana		3		13		16
Cits	1			6	9	16
Kopā	76	64	45	79	48	312

5. attēls. Safety Gate paziņojumi, kas iesniegti, pamatojoties uz CASP 2021 testēšanas rezultātiem

HD svarīgākie aspekti un galvenie rezultāti

HD ļāva TUI apspriest problēmas, kas saistītas ar dažādiem visas iesaistītās puses interesējošiem tirgus uzraudzības tematiem, apmainīties ar viedokļiem un paraugpraksi un izstrādāt praktiskus risinājumus kopīgajām problēmām. Šo darbību laikā izstrādāto pamatnostādņu, rokasgrāmatu un norādījumu mērķis ir palielināt visu ES/EEZ valstu TUI tirgus uzraudzības darbību efektivitāti. Ar šiem dokumentiem var iepazīties arī citas ieinteresētās personas, kas nav piedalījušās šajos pasākumos.

Tālāk tekstā redzamajā tabulā ir apkopoti CASP 2021 HD galvenie rezultāti.

HD	REZULTĀTI
TTU	<ul style="list-style-type: none"> • TTU norādījumu dokuments • Tiešsaistes veikalu saraksts tīmekļa pārlūkošanai paredzētajam e-uzraudzības rīkam • Augsta līmeņa process interneta veikalu saraksta veidošanai, lai ievadītu šo informāciju tīmekļa pārlūkošanas rīkā
RAM	<ul style="list-style-type: none"> • Norādījumu dokuments par riska novērtēšanas problēmām un rīkiem to pārvarēšanai • Norādījumu dokuments par konstatēto risku pārvaldību
Gatavība krīzēm un to pārvaldība	<ul style="list-style-type: none"> • Norādījumu dokuments • Pārskats par TUI veiktajām darbībām COVID-19 krīzes laikā

Hibrīda darbības svarīgākie aspekti un galvenie rezultāti

Pirmā saskaņotā hibrīdā darbība, kas tika īstenota attiecībā uz bīstamiem viltotiem produktiem, radīja daudz **problēmu un** ļāva gūt daudz **atziņu**. Tās laikā tika izstrādāts TUI paredzēts **norādījumu dokuments**, kurā aplūkotas konstatētās problēmas, ierosinātas pieejas to risināšanai, kā arī aprakstīta gūtā pieredze, kā labāk apkarot viltotus produktus (īpaši velosipēdistiem un skeitborda un skrituļslidu lietotājiem paredzētas ķiveres atbilstoši pasākuma darbības jomai).

Testēšanai tika atlasīti piecu veidu viltotu ķiveru paraugi¹. Testēšanas rezultāti liecina, ka visi paraugi neatbilst vismaz vienai no attiecīgā standarta prasībām attiecībā uz galvenajiem ķiveru drošuma rādītājiem. Lai konstatētu patērētājiem radītos riskus un izteiktu tos skaitļos, TUI veica riska novērtējumu katram paraugam, kas neatbilda noteiktajām prasībām. Tika konstatēts, ka trīs paraugi rada nopietnu risku patērētājiem, un dažas TUI pieprasīja, lai tiešsaistes tirdzniecības vietas / interneta veikali izņemtu šo produktu no sava piedāvājuma.

¹ Ņemot vērā problēmas, ar kurām TUI saskārās paraugu vākšanas procesā, testēšanai varēja savākt ierobežotu skaitu paraugu. Problēmas cita starpā bija saistītas ar sezonālītāti, anonīmu iepirkšanos un paraugu piegādes procesu.

Ieteikumi

Turpmāk sniegtie ieteikumi ir balstīti uz projekta laikā notikušajām diskusijām starp TUI un vispārējiem pasākumu rezultātiem. Pilna šo ieteikumu versija ir atrodama šā ziņojuma beigās, un īpašie ieteikumi attiecībā uz katru darbību ir pieejami atsevišķām darbībām veltītajos ziņojumos.

Patērētājiem

- **Sekoiet līdzi informācijai Safety Gate.** Regulāri jāseko līdzi informācijai Safety Gate sistēmā, jo tajā ir pieejama informācija par atsauktajiem un aizliegtajiem produktiem, kuriem ir konstatētas drošuma problēmas.
- **Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas.** Pievērsiet īpašu uzmanību brīdinājumiem un marķējumam, kas pievienoti produktiem.
- **Iegādājieties produktus uzticamos mazumtirdzniecības kanālos.** Iegādājieties produktus no uzticamiem mazumtirgotājiem, kas var palīdzēt atrisināt jebkuru ar pirkumu saistītu problēmu vai drošuma jautājumu.

Eiropas un valstu iestādēm

- **Nodrošiniet attiecīgo nozaru uzraudzību.** Visu CASP 2021 projekta IP laikā īstenoto testēšanas kampaņu rezultāti liecina, ka TUI būtu jāuzrauga konkrētas nozares.
- **Sadarbība starp TUI un muitu.** TUI ir cieši jāsadarbjas ar muitu, lai novērstu nedrošu produktu ieviešanu ES.
- **Iesaistieties standartu izstrādē un uzlabošanā.** Lai sniegtu ieguldījumu standartu izstrādē vai uzlabošanā, TUI un Eiropas Komisijai būtu jāsadarbjas ar attiecīgajām Eiropas standartizācijas organizāciju komitejām un citām regulējuma izstrādē iesaistītajām ieinteresētajām personām.

Ekonomikas dalībniekiem

- **Apzinieties savus pienākumus saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem.** Ekonomikas dalībnieki atbild par to produktu drošumu, kurus tie laiž Eiropas vienotajā tirgū. Pirms jebkura produkta laišanas tirgū uzziniet par visām piemērojamajām juridiskajām prasībām.
- **Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas.** Īpašu uzmanību pievērsiet brīdinājumiem, marķējumam un instrukcijām, kas pievienotas produktam, jo tās sniedz būtisku informāciju par produktu un tā drošu lietošanu.
- **Ziņojiet par incidentiem kompetentajai iestādei.** Ja produkts rada drošības risku, ED ir juridisks pienākums nekavējoties informēt tās dalībvalsts kompetento iestādi, kurā produkts ir darīts pieejams.
- **Atsaukumi.** Skaidri informējiet patērētājus par to, kā viņi saņems informāciju par iespējamām atsaukšanas darbībām.

1. CASP 2021 projekts

1.1 CASP 2021 projekta un tā darbību apraksts

Vispārīgs apraksts

CASP 2021 ir trešais CASP ikgadējais projekts. CASP 2021 ietver trīs dažādu veidu darbības:

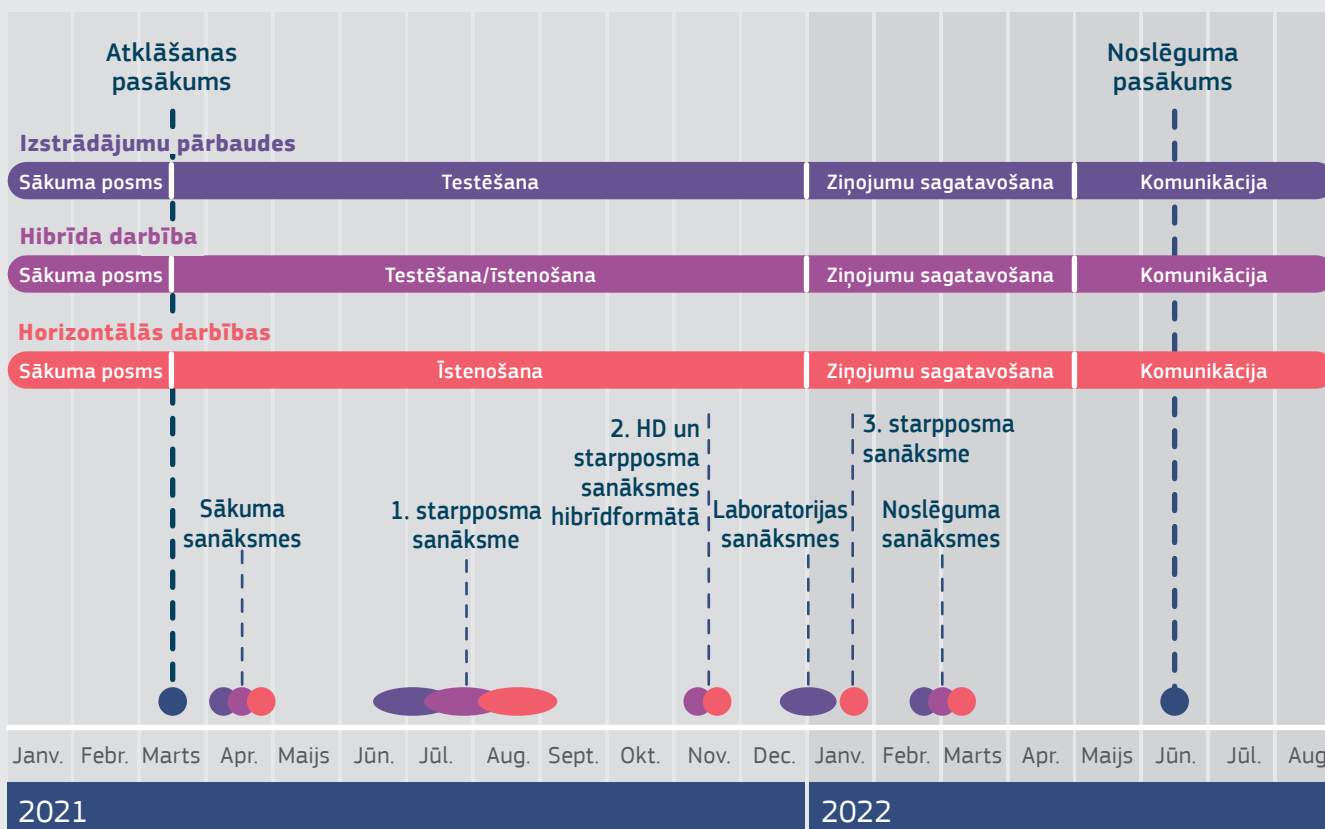
- produktu testēšanas kampaņa – izstrādājumu pārbaudes jeb **IP** – kuru laikā tiek testēti noteiktu kategoriju produktu paraugi, pieņemot kopīgus testēšanas un paraugu ņemšanas kritērijus;
- zināšanu apmaiņa un diskusiju forumi jaunas metodikas un vienotu pieeju izstrādei un esošās metodikas un pieeju uzlabošanai attiecībā uz dažādiem tirgus uzraudzības aspektiem, ko sauc par horizontālajām darbībām jeb **HD**;

- **hibrīda darbība**, kas ietver zināšanu apmaiņu un horizontālas diskusijas par problēmām, ko rada potenciāli bīstami viltotie produkti, kā arī paraugu vākšanu un testēšanu, pārbaudot viltotus produktus, kas var radīt drošības riskus patērētājiem.

Pirms CASP 2021 projekta uzsākšanas Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts (JUST GD) koordinēja prioritāšu noteikšanu, lai ieklausītos dalībvalstīs attiecībā uz saskaņotajā rīcībā iekļaujamo produktu un nozaru izvēli. Dalībvalstis CASP 2021 projektam izraudzījās šādas piecas IP, trīs HD un vienu hibrīda darbību:

IP	HIBRĪDA DARBĪBA	HD
Rotaļlietas no interneta veikaliem ārpus ES Elektriskās rotaļlietas Bērnu šūpuļi un bērnu šūpoles E-cigaretes un šķidrumi Individuālie aizsardzības līdzekļi	Bīstami viltotie produkti	Tiešsaistes tirgus uzraudzība Riska novērtējums un pārvaldība Gatavība krīzēm un to pārvaldība

6. attēls. CASP 2021 projekta darbību laika grafiks

1.2 Iesaistītās TUI

CASP 2021 projektā kopumā piedalījās 38 iestādes no 19 dažādām ES/EEZ dalībvalstīm.

VALSTS	TUI/MUITAS IESTĀDE									
Austrija	Federālā sociālo lietu, veselības, aprūpes un patērētāju aizsardzības ministrija		x							
	Austrijas Veselības un pārtikas nekaitīguma aģentūra									
	Federālā sociālo lietu, veselības, aprūpes un patērētāju aizsardzības ministrija, III/A/2 nodaļa – Produktu drošība			x			x			
	Austrijas Muitas dienests						x			
Beļģija	Federālais valsts dienests, Veselība, pārtikas aprites drošība un vide – Federālā vides inspekcija	x			x			x		
	Federālais valsts dienests ekonomikā – Kvalitātes un drošības ģenerāldirektorāts	x		x	x	x		x	x	x
	Federālā valsts dienesta Ekonomikas ģenerāldirektorāts, Ekonomikas inspekcijas ģenerāldirektorāts – Viltušas apkaršanas nodaļa						x			
	Federālā valsts dienesta finanses – Muitas pārvalde						x			
Bulgārija	Metroloģiskās un tehniskās uzraudzības valsts aģentūra							x	x	
	Patērētāju aizsardzības komisija			x	x					
Čehija	Čehijas Tirdzniecības uzraudzības iestāde	x		x		x		x	x	
	Rūpniecības un tirdzniecības ministrija							x	x	x
Dānija	Dānijas Drošības tehnoloģiju iestāde			x						
Francija	Konkurences, patērētāju aizsardzības un krāpšanas novēršanas ģenerāldirektorāts		x	x				x		
	Muitas un akcīzes ģenerāldirektorāts		x	x						
Horvātija	Valsts inspekcija		x	x	x	x				
Islande	Mājokļu un būvniecības pārvalde		x	x	x	x	x	x	x	x
	Islandes ieņēmumu dienests un muitas pārvalde - Skatturinn						x			
Īrija	Konkurences un patērētāju aizsardzības komisija	x	x	x			x	x	x	x
Kipra	Patērētāju aizsardzības dienests		x	x						
	Darba inspekcijas departaments					x				x
Latvija	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs						x	x		x
	Latvijas Valsts ieņēmumu dienests – Muitas pārvalde						x			
Lietuva	Valsts patērētāju tiesību aizsardzības iestāde				x	x	x	x	x	
	Lietuvas Republikas muita						x			
Luksemburga	Tirgus uzraudzības departaments	x	x							x
Malta	Maltas Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības iestāde	x	x	x				x	x	x
Norvēģija	Norvēģijas Civilās aizsardzības direktorāts		x			x		x		
Portugāle	Patērētāju ģenerāldirektorāts			x						
Somija	Somijas Drošības un ķīmisko vielu aģentūra		x			x	x			x
	Valsts labklājības un veselības uzraudzības iestāde				x					
Vācija	Diseldorfas administratīvā apgabala pašvaldība					x				
	Augšbavārijas valdība – Tirdzniecības inspekcija					x			x	
	Tbingenas reģionālā padome, 11. nodaļa – Tirgus uzraudzība							x		
	Minsteres rajona pašvaldība							x		
	Brēmenes pavalsts tirdzniecības uzraudzība							x	x	
	Vidusfrankonijas valdība – Tirdzniecības inspekcija									x
Zviedrija	Valsts elektrodrošības pārvalde	x	x							
	Zviedrijas Ķīmikāliju aģentūra		x		x		x			

2. Izstrādājumu pārbaudes

2.1 Rotaļlietas no interneta veikaliem ārpus ES

Šī darbība bija vērsta uz plastmasas rotaļlietām un rotaļlietām ar plastmasas detaļām, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, un bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem. Rotaļlietas tika atlasītas tikai tiešsaistē no interneta veikaliem ārpus ES.

Testēšanas kritēriji

Testēšanas plānā tika iekļautas atsevišķas klauzulas no diviem tālāk tekstā minētajiem standartiem un REACH regulā izklāstītās prasības:

- Eiropas standarts (EN) 71-1:2014+A1:2018, Rotaļlietu drošums. 1. daļa. Mehāniskās un fizikālās īpašības;
- Standarts EN71-3:2019. Rotaļlietu drošums. 3. daļa. Atsevišķu elementu migrācija;
- Regula (EK) 1907/2006 – REACH regula (kadmijam, ftalātiem un policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem).

Testēšanas rezultāti

TUI sākotnēji iegādājās 99 paraugus. Tomēr septiņi paraugi neietilpa darbības jomā, jo tie tika klasificēti kā peldoši sēdekļi². Šo paraugu testēšanas rezultāti šajā iedaļā nav norādīti.

Tikai 15 no 92 laboratorijā testētajām rotaļlietām (16%) atbilda testēšanas plānā iekļauto standartu prasībām. Pārējie 77 paraugi

(84%) neatbilda vismaz vienai no prasībām.

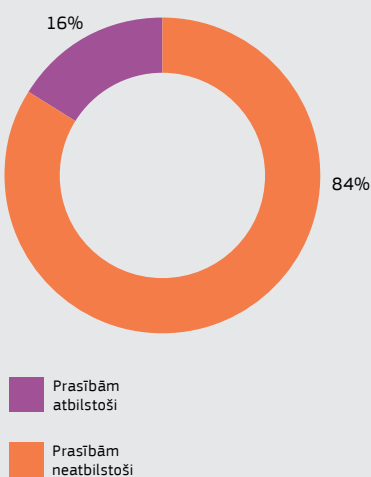
Mehāniskajos testos tika atklāts lielāks skaits prasībām neatbilstošu paraugu (84%) nekā ķīmiskajos testos (21%). Galvenais konstatētais ķīmiskais risks bija saistīts ar ftalātiem. Kopumā 20% paraugu (18) neatbilda prasībām attiecībā uz ftalātiem.

Visi TUI veiktajās pārbaudēs aplūkoti paraugi (izņemot vienu) neatbilda prasībām attiecībā uz brīdinājumiem, marķējumu un instrukcijām. Kopumā 61% paraugu nebija CE zīmes vai arī CE zīme bija nepareiza.

Veiktie pasākumi

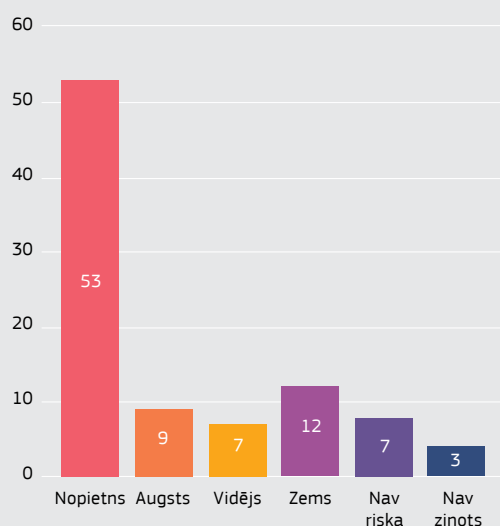
Pamatojoties uz testēšanas rezultātiem, TUI veica RN un izlēma, kādi koriģējošie pasākumi ir jāveic. Tie ir aplūkojami zemāk redzamajos attēlos.

7. attēls. **Vispārējie testēšanas rezultāti (N=92)**

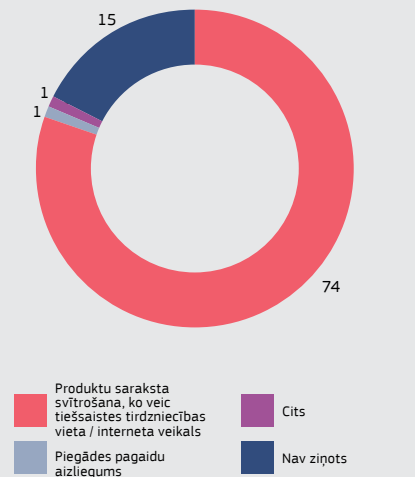

8. attēls. **RN rezultāti un pasākumi, kas veikti attiecībā uz šajā IP testētajiem paraugiem**

Riska līmenis paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=91)

Pasākumi, kas veikti attiecībā uz paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=91)

Par 53 produktiem tika iesniegti paziņojumi Safety Gate, un paziņojumi par vēl 3 produktiem tiek gaidīti.

² Šie produkti tika laisti tirgū un izstrādāti tā, ka tos bija viegli sajaukt ar rotaļlietām. Šie produkti, kas ir nepareizi marķēti un tiek tirgoti kā rotaļlietas, atbilst peldošo sēdekļu definīcijai, kas sniegta Komisijas "Norādījumu dokumentā Nr. 7 par to, kā piemērot Direktīvu par rotaļlietu drošumu. Rotaļlietas, ko izmanto ūdenī un uz ūdens ([DocsRoom – Eiropas Komisija \(europa.eu\)](#)). Tie ir "peldriņķi ar integrētu sēdekli ar diviem caurumiem, lai bērna kājas varētu brīvi šūpoties ūdenī". Tāpēc uz šiem produktiem neattiecas Rotaļlietu drošuma direktīva, bet gan Direktīva par produktu vispārēju drošību, jo tie ir uzskatāmi par mācīšanās ierīcēm.

2.2 Elektriskās rotaļlietas

Šajā darbībā galvenā uzmanība tika pievērsta rotaļlietām, kurām ir vismaz viena funkcija, kas atkarīga no elektrības, konkrētāk, šādām četrām produktu kategorijām: elektriskās rotaļlietas ar pogu baterijām / citām baterijām, elektriskās braucamās rotaļlietas, elektriskās rotaļlietas ar lāzeriem / citām gaismām, tālvadības rotaļlietas.

Testēšanas kritēriji

Testēšanas plānā tika iekļauti šādi elementi:

- standarta EN62115:2005+A12:2015 – Elektriskās rotaļlietas – klauzulu izlase;
- standarts EN71-1:2014+A1:2018, Rotaļlietu drošums, Mehāniskās un fizikālās īpašības, 5.1. klauzula par mazām detaļām;
- Bīstamo vielu ierobežošanas direktīva (2011/65/ES) (RoHS2) attiecībā uz svina un kadmija saturu;
- Regula (EK) Nr. 1907/2006 – REACH regula (attiecībā uz ftalātu saturu mīkstajā plastmasā).

Testēšanas rezultāti

Kopumā 97 no 130 (75%) laboratorijas pārbaudītajiem paraugiem atbilda galīgajā testēšanas plānā noteiktajām prasībām, kā parādīts zemāk redzamajā diagrammā. Pārējie 33 paraugi (25%) neatbilda vismaz vienai no prasībām.

43% paraugu, kas tika testēti atbilstoši RoHS2, neatbilda attiecīgajām prasībām. Pārmērīga svina un kadmija bīstamo vielu klātbūtne rada vides apdraudējumu, kad elektriskā rotaļlieta tiek pārstrādāta.

Elektriskā un mehāniskā drošuma testos konstatēto neatbilstību skaits bija neliels, taču tika konstatēti daži apdraudējumi, kas saistīti ar vieglu piekļuvi pogu / monētu baterijām, gaismas diodēm (LED) un rotaļlietām, ar kurām bērns var spēlēties, kamēr tās ir pieslēgtas elektrotīklam.

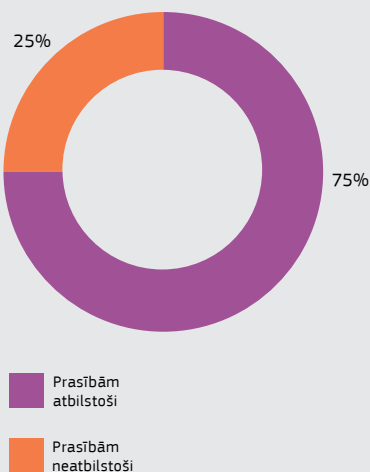
Tālvadības rotaļlietu produktu kategorijā bija vislielākais paraugu skaits, kas neatbilda vismaz vienai no attiecīgajām prasībām (36%), kam sekoja elektriskās rotaļlietas ar pogu baterijām / citām baterijām (33%).

Kopumā 52% paraugu, kas tika pārbaudīti TUI veiktajās pārbaudēs, neatbilda vismaz vienai no prasībām attiecībā uz brīdinājumiem, marķējumu un instrukcijām.

Veiktie pasākumi

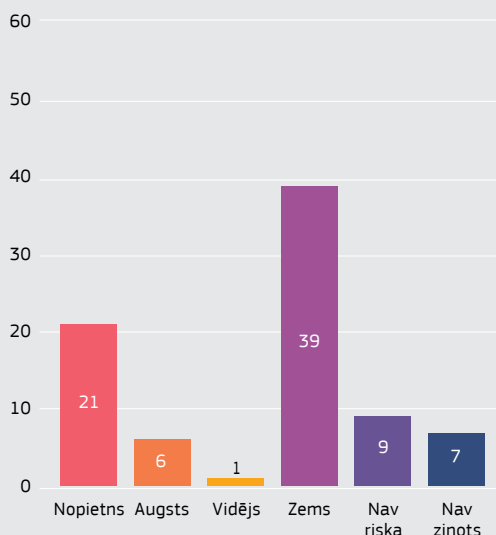
Pamatojoties uz testēšanas rezultātiem, TUI veica riska novērtējumu un izlēma, kādi koriģējošie pasākumi ir jāveic. Tie ir aplūkojami zemāk redzamajos attēlos.

9. attēls. Vispārējie testēšanas rezultāti (N=130)

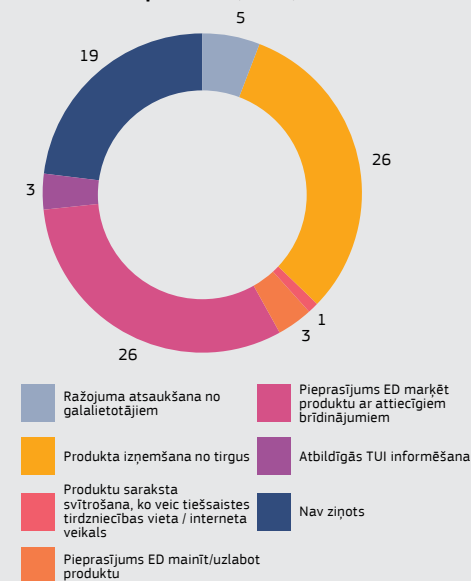

10. attēls. RN rezultāti un pasākumi, kas veikti attiecībā uz šajā IP testētajiem paraugiem

Riska līmenis paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=83)

Pasākumi, kas veikti attiecībā uz paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=83)

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas par 22 produktiem tika iesniegti paziņojumi Safety Gate, un vēl par vienu produktu paziņojums tiek gaidīts.

2.3 Bērnu šūpuļi un bērnu šūpoles

Šajā darbībā galvenā uzmanība tika pievērsta divām produktu kategorijām: bērnu šūpuļiem un bērnu šūpolēm.

Testēšanas kritēriji

Testēšanas plānos tika iekļautas atsevišķas klauzulas no šādiem diviem standartiem:

- standarts EN 12790:2009, Bērnu lietošanas un kopšanas piederumi, Bērnu šūpuļi;
- standarts EN 16232:2013 + A1:2018, Bērnu lietošanas un aprūpes preces, Bērnu šūpoles.

Laboratorijā tika veiktas gan ķīmiskās, gan mehāniskās pārbaudes.

Testēšanas rezultāti

Kopumā 54 no 105 (51%) laboratorijas testētajiem paraugiem atbilda galīgajos testēšanas plānos noteiktajām prasībām, kā parādīts zemāk redzamajā attēlā. Pārējais 51 paraugs (49%) neatbilda vismaz vienai no prasībām.

Mehāniskajos testos tika konstatēts daudz lielāks neatbilstību skaits (48%) nekā ķīmiskajos testos (2%). Bērnu šūpuļu produktu kategorijā bija daudz augstāks neatbilstību īpatsvars (68%) nekā bērnu šūpuļu kategorijā (38%).

Bērnu šūpuļu kategorijā vislielākais skaits neatbilstību (16%) bija saistīts ar 5.10. klauzulu, kas attiecas uz sēdekļa leņķi un augstumu, kas var radīt mugurkaula bojājumus, un ar 5.16. klauzulu par slīdēšanu (10%), kas rada risku, ka šūpulis var apgāzties un radīt savainojumus.

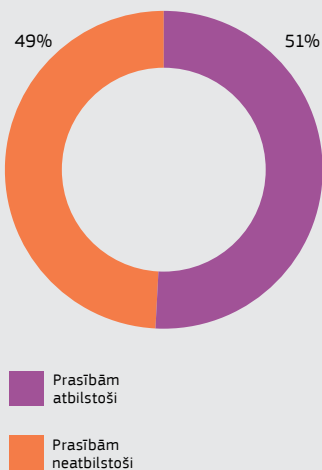
Bērnu šūpoļu kategorijā vislielākais neatbilstību īpatsvars (49%) bija saistīts ar 8.4. klauzulu par bērna izkrišanas bīstamību un ar 8.4.1. klauzulu par leņķiem (46%) un 8.4.2. klauzulu par ierobežotājsistēmām (8%). Pastāv bažas, ka bērns var izslīdēt no bērnu šūpolēm un gūt traumas (sasitumus un/vai lūzumus). Divas bērnu šūpoles neatbilda ķīmisko testu prasībām.

Kopumā 49% paraugu, kas tika pārbaudīti TUI veiktajās pārbaudēs, neatbilda prasībām attiecībā uz brīdinājumiem, marķējumu un instrukcijām.

Veiktie pasākumi

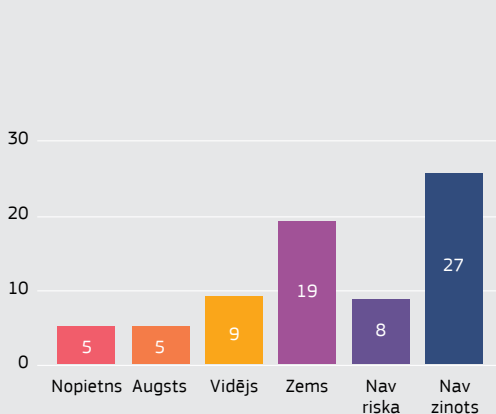
Pamatojoties uz testēšanas rezultātiem, TUI veica RN un izlēma, kādi koriģējošie pasākumi ir jāveic. Tie ir aplūkojami zemāk redzamajos attēlos.

11. attēls. Vispārējie testēšanas rezultāti (N=105)

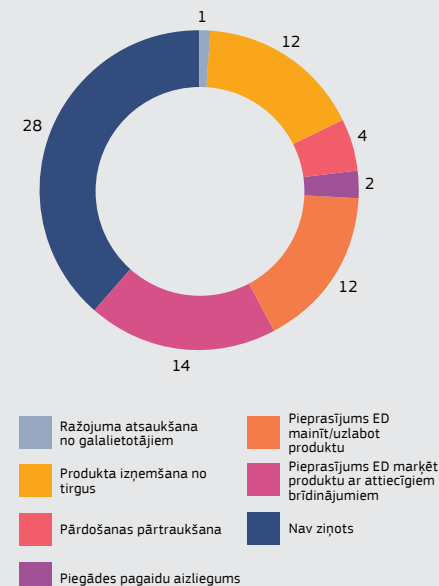

12. attēls. RN rezultāti un pasākumi, kas veikti attiecībā uz šajā IP testētajiem paraugiem

Riska līmenis paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=73)

Pasākumi, kas veikti attiecībā uz paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=73)

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas par deviņiem produktiem tika iesniegti paziņojumi Safety Gate, un vēl par pieciem produktiem paziņojumi tiek gaidīti.

2.4 E-cigaretes un šķidrumi

Šajā darbībā galvenā uzmanība tika pievērsta e-cigarešu ierīcēm (vienreizlietojamām e-cigaretēm, dažāda izmēra uzlādējamām e-cigaretēm) un e-šķidrumiem ar nikotīnu un bez tā.

Testēšanas kritēriji

Šīs darbības testēšanas plāna pamatā bija standarti ISO 20714:2019, CEN/TS 17287:2019 un ISO 13127:2012 prasības, kā arī papildu testos noteiktie kritēriji. Plānā bija paredzēts veikt novērtējumus, lai pārbaudītu:

- e-šķidrumu ķīmisko sastāvu, tostarp nikotīna saturu;
- e-cigarešu ierīču funkcionalitāti un darbības drošumu;
- e-cigarešu ierīču nekaitīgumu bērniem un izturību pret noplūdēm (jo īpaši uzpildīšanas laikā);
- izmantoto aerosolu sastāvdaļas.

Testēšanas rezultāti

Kopumā 137 no 169 (81%) laboratorijas pārbaudītajiem paraugiem atbilda galīgajā testēšanas plānā noteiktajām prasībām, kā parādīts zemāk redzamajā attēlā. Pārējie 32 paraugi (19%) neatbilda vismaz vienai no prasībām. Attiecīgajām prasībām neatbilda daudz lielāks skaits e-cigarešu ierīču paraugu (60%) nekā e-šķidrumu paraugu (8%).

Galvenie iemesli bija saistīti ar šādiem aspektiem: atkārtoti noslēdzama, bērniem droša ierīču iepakojuma sistēma; ierīču izturība pret bojājumiem; sistēmas, kas ierīcēs tiek izmantotas, lai novērstu noplūdes no šķidruma tvertnēm. Vairāki produkti neatbilda vairākām prasībām attiecībā uz e-šķidruma tvertnēm.

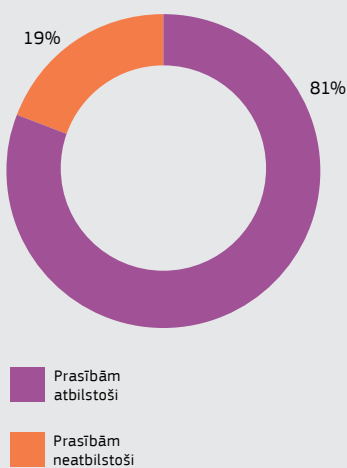
No 132 testētajiem e-šķidrumu paraugiem, lielākajai daļai paraugu, kas neatbilda prasībām (7 no 10), tika konstatētas problēmas, kas saistītas ar diacetila klātbūtni – tā ir pārtikas piedeva, kuru izmanto sviesta garšas radīšanai. Diviem e-šķidruma paraugiem, kas neatbilda prasībām, tika konstatētas problēmas, kas saistītas ar aldehīdu klātbūtni – tos parasti uzskata par toksiskiem un tie var radīt kaitējumu lietotājiem.

Vairāk nekā pusei no novērtētajiem produktiem (54%) bija nepareizi brīdinājumi, marķējums un instrukcijas vai to nebija vispār.

Veiktie pasākumi

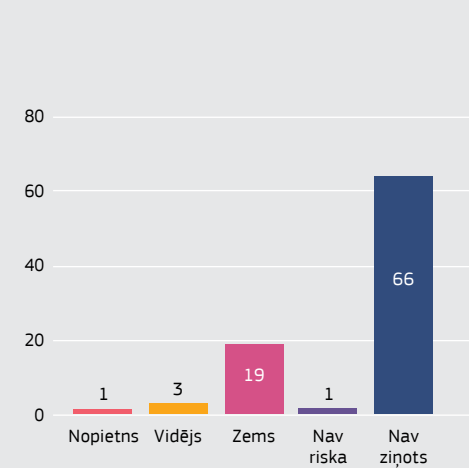
Pamatojoties uz testēšanas rezultātiem, TUI veica riska novērtējumu un izlēma, kādi koriģējošie pasākumi ir jāveic. Tie ir aplūkojami zemāk redzamajos attēlos.

13. attēls. Vispārējie testēšanas rezultāti (N=169)

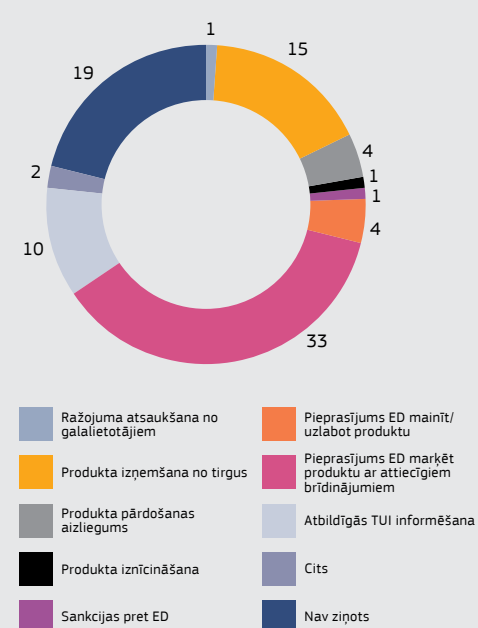

14. attēls. RN rezultāti un pasākumi, kas veikti attiecībā uz šajā IP testētajiem paraugiem

Riska līmenis paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=90)

Pasākumi, kas veikti attiecībā uz paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=90)

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas par 12 produktiem tika iesniegti paziņojumi Safety Gate.

2.5 Individuālie aizsardzības līdzekļi

Šajā darbībā galvenā uzmanība tika pievērsta četrām produktu kategorijām:

1. ķiveres riteņbraucējiem un skrituļdēļu vai skrituļslidu lietotājiem (gan pieaugušajiem, gan bērniem);
2. bērnu ķiveres atpūtas pasākumiem vidēs, kurās iespējams galvas traumu risks apvienojumā ar nožņaugšanās risku;
3. redzamības piederumi neprofesionālai lietošanai ar un bez LED gaismām;
4. redzamības apģērbs neprofesionālai lietošanai.

Testēšanas kritēriji

Testēšanas plānos tika iekļautas atsevišķas klauzulas no šādiem standartiem:

- standarts EN1078:2012+A1:2021, Ķiveres riteņbraucējiem un skrituļdēļu vai skrituļslidu lietotājiem un sānu/rotācijas testi;
- standarts EN1080:2013, Triecienu aizsargķiveres maziem bērniem un sānu/rotācijas testi;
- standarts EN13356:2001, Redzamības piederumi neprofesionālai lietošanai, Testēšanas metodes un prasības un LED testi (LED gaismas spilgtums un krāsa);
- standarts EN1150:1999, Redzamības apģērbs neprofesionālai lietošanai.

Testēšanas rezultāti

Kopumā 91 no 131 (69%) laboratorijas pārbaudītajiem paraugiem atbilda galīgajā testēšanas plānā noteiktajām prasībām, kā parādīts zemāk redzamajā attēlā. Pārējie 40 paraugi (31%) neatbilda vismaz vienai no prasībām.

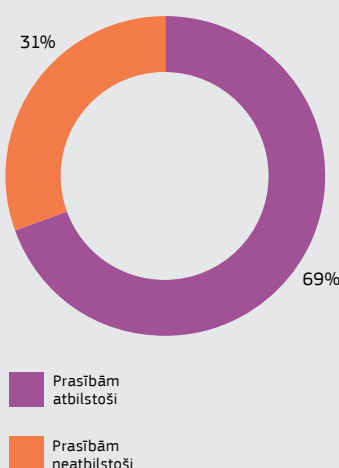
Produktu kategorija, kurā bija visvairāk paraugu, kas neatbilda vismaz vienai no prasībām, bija redzamības apģērbs (61%), kam sekoja redzamības piederumi (32%) un ķiveres riteņbraucējiem un skrituļdēļu vai skrituļslidu lietotājiem (23%). Abi bērnu ķiveru paraugi, kas paredzēti atpūtas pasākumiem vidēs, kurās iespējams galvas traumu risks apvienojumā ar nožņaugšanās risku, atbilda visām attiecīgajām standarta prasībām. Visi 14 pārbaudītie redzamības piederumi ar LED gaismām atbilda attiecīgajām prasībām.

Kopumā 85% paraugu, kas tika pārbaudīti TUI veiktajās pārbaudēs, neatbilda prasībām attiecībā uz brīdinājumiem, marķējumu un instrukcijām.

Veiktie pasākumi

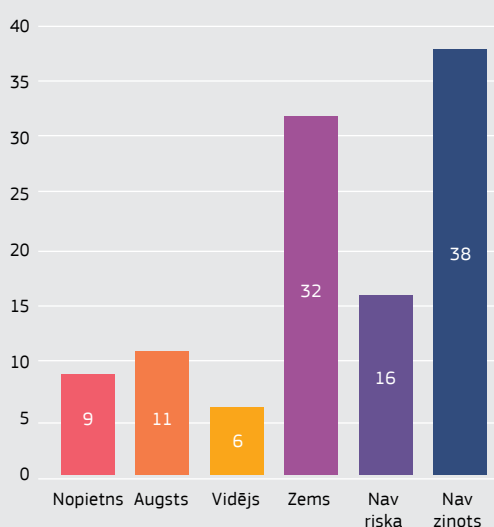
Pamatojoties uz testēšanas rezultātiem, TUI veica riska novērtējumu un izlēja, kādi koriģējošie pasākumi ir jāveic. Tie ir aplūkojami zemāk redzamajos attēlos.

15. attēls. **Vispārējie testēšanas rezultāti (N=131)**

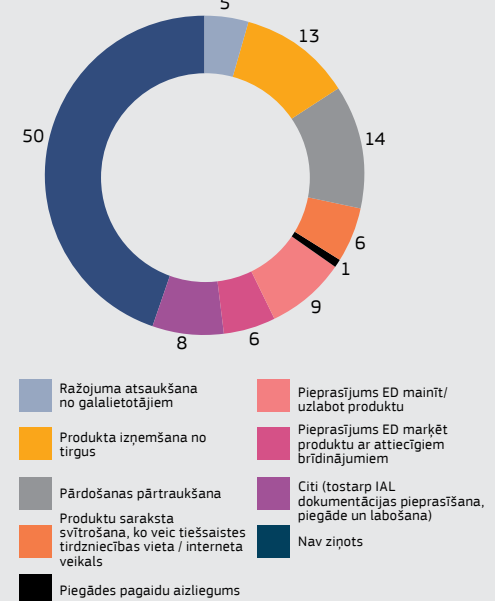

16. attēls. **RN rezultāti un pasākumi, kas veikti attiecībā uz šajā IP testētajiem paraugiem**

Riska līmenis paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=112)

Pasākumi, kas veikti attiecībā uz paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=112)

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas par trim produktiem tika iesniegti paziņojumi Safety Gate, un vēl par pieciem produktiem paziņojumi tiek gaidīti.

3. Hibrīda darbība

3.1 Bīstamu viltotu produktu testēšana

Produktu tvērums

Darbības mērķis bija savākt paraugus un pārbaudīt apstiprinātu viltotu produktu izlasi, kas rada iespējamās drošības problēmas. Par testējamās ražojumu kategorijas izvēli vienojās darbības sākumā, ņemot vērā dažādas dalībnieku bažas. Viens no mērķiem bija savākt viltotas **ķiveres, kas paredzētas riteņbraucējiem un skrituļdēļu vai skrituļslidu lietotājiem**, lai to testēšanas rezultātus varētu salīdzināt ar rezultātiem, kas gūti darbībā, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta autentiskām ķiverēm riteņbraukšanai, skeitbordam un skrituļslidošanai (CASP 2021 5. IP), kas tika īstenota paralēli.

Testēšanas kritēriji

Viltotās ķiveres riteņbraucējiem un skrituļdēļu vai skrituļslidu lietotājiem tika pārbaudītas atbilstoši standartam

EN1078:2012+A1:2021 (amortizācijas spēja, izturība, efektivitāte, sānu/rotācijas testi).

Viltojumu paraugu testēšana tika veikta saskaņā ar tiem pašiem kritērijiem tajā pašā laboratorijā, kas tika izraudzīta, lai testētu 5. IP veikšanai savāktās ķiveres.

Testēšanas rezultāti

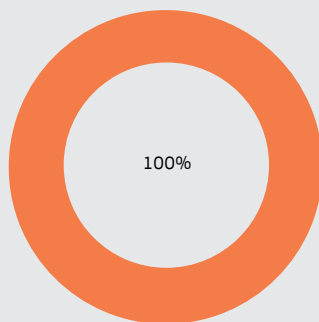
Neraugoties uz nelielo paraugu skaitu, testēšanas rezultāti liecina, ka **neatbilstību īpatsvars sasniedz 100%**.

Katra viltotā ķivere neatbilda nozīmīgiem standarta EN1078:2012+A1:2021 drošuma noteikumiem – bieži vien vairāk nekā vienai drošuma klauzulai. Tehniskais eksperts un TUI secināja, ka viltotas ķiveres rada reālu risku patērētāju drošībai augsta riska satiksmes situācijās.

Veiktie pasākumi

Pamatojoties uz testēšanas rezultātiem, TUI veica riska novērtējumu un izlēma, kādi koriģējošie pasākumi ir jāveic. Tie ir aplūkojami zemāk redzamajos attēlos.

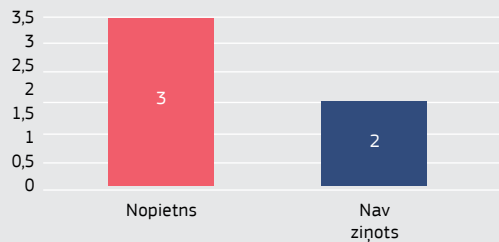
17. attēls. Vispārējie testēšanas rezultāti (N=5)

Prasībām neatbilstoši

18. attēls. RN rezultāti un pasākumi, kas veikti attiecībā uz šajā darbībā testētajiem paraugiem

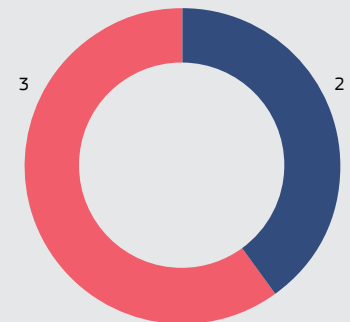
Riska līmenis paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=5)

Nopietns

Nav ziņots

Pasākumi, kas veikti attiecībā uz paraugiem, kuri neatbilda prasībām (N=5)

Produktu saraksta svītrošana, ko veic tiešsaistes tirdzniecības vieta / interneta veikals

Nav ziņots

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas par vienu produktu tika iesniegti paziņojumi Safety Gate.

3.2 Horizontālie aspekti, kas saistīti ar bīstamiem viltotiem produktiem

Šīs darbības ietvaros TUI apzināja galvenās **problēmas**, ar kurām TUI saskaras saistībā ar potenciāli bīstamiem viltotiem produktiem, un izstrādāja **pieejas to risināšanai**. Minētās problēmas ir šādas: viltotu preču identificēšana, pareizā produkta izvēle, partnerību veidošana un anonīma iepirkšanās.

Turklāt, tā kā CASP projektā pirmo reizi tika veikta kopīga Eiropas mēroga darbība, kas vērsta uz tādu preču drošumu, kas atzītas par viltotām, tika gūtas daudzas atziņas, kas tika iekļautas **procedūrā kopīgai Eiropas rīcībai attiecībā uz nedrošām viltotām precēm**. Darbības rezultāti ietver procedūras karti, procedūras galveno posmu, uzdevumu un atbildības definīciju, kā arī ieteikumus tām TUI, kuras vēlas vadīt kopīgas rīcības pasākumus nākotnē.

19. attēls. Pārskats par problēmām, ar kurām TUI saskārās saistībā ar potenciāli bīstamiem viltotiem produktiem

**VILTOTU PREČU
IDENTIFICĒŠANA**

**PAREIZĀ
PRODUKTA IZVĒLE**

**PARTNERĪBU
VEIDOŠANA**

**ANONĪMA
IEPIRKŠANĀS**

4. Horizontal activities

4.1 Tiešsaistes tirgus uzraudzība

Šīs darbības mērķis bija integrēt tiešsaistes tirgus uzraudzību TUI ikdienas darbā un sniegt norādījumus un rīkus, lai nodrošinātu efektīvu uzraudzību un tādējādi aizsargātu patērētājus no bīstamiem tiešsaistē tirgotiem produktiem.

Konteksts

Pēdējos gados vērojamā straujā e-komercijas attīstība un COVID-19 pandēmija, kas šo attīstību paātrināja, ir izraisījusi tiešsaistē tirgotu nelegālo preču pārdošanas apjomu ievērojamu pieaugumu. Tas rada drošības riskus patērētājiem un jaunus izaicinājumus TUI. Lai nodrošinātu pastāvīgu patērētāju aizsardzību, iestādēm savas tradicionālās tirgus uzraudzības stratēģijas ir jāpielāgo digitālajam laikmetam. Šīs darbības mērķis bija izveidot vienotu pieeju, tādējādi panākot labāku saskaņotību un lielāku konsekvenci Eiropas līmenī.

Mērķi

Turpinot iepriekšējo TTU darbību laikā veikto darbu, 2021. gadā divi galvenie pīlāri bija šādi: TUI veikto TTU darbību turpmāka uzlabošana un Eiropas Komisijas jaunā, tīmekļa pārlūkošanai paredzētā e-uzraudzības rīka izmantošanas apgūšana. Tika izvirzīti šādi galvenie mērķi:

- veicināt Eiropas Komisijas e-uzraudzības rīka izmantošanu;
- izstrādāt rokasgrāmatu par to, kā soli pa solim veikt TTU;
- uzlabot pārrobežu sadarbību starp ES un trešo valstu TUI;
- risināt tiešās piegādes jautājumus un ar to saistītās problēmas.

Procedūras

TTU veltītās HD ietvaros tika nodrošināts pamats, saskaņā ar kuru TUI var pievērsties tiešsaistes tirgus uzraudzībai. Pēc tam, kad sākuma sanāksmē tika izveidots risināmo problēmu saraksts, tika nolemts koncentrēties uz trim galvenajiem aspektiem, kas tika izcelti kā visbūtiskākie, lai uzlabotu TTU darbību efektivitāti (TTU veikšana, pārrobežu sadarbība un tiešā piegāde). Izmantojot Wiki platformu un sanāksmju laikā apkopojot atgriezenisko saiti no sanāksmju dalībniekiem un apmainoties ar idejām, TUI kopīgi izstrādāja rīkus un stratēģijas konstatēto problēmu risināšanai.

Rezultāti

CASP 2021 TTU veltītajai HD bija trīs galvenie rezultāti.

NORĀDĪJUMU DOKUMENTS	TĪMEKĻA PĀRLŪKOŠANAI PAREDZĒTĀJAM E-UZRAUDZĪBAS RĪKAM VELTĪTS DARBSEMINĀRS	AUGSTA LĪMEŅA PROCESS INTERNETA VEIKALU SARAKSTA VEIDOŠANAI
<p>Tas ir sadalīts trīs daļās (kā veikt tiešsaistes tirgus uzraudzību, tiešā piegāde un pārrobežu sadarbība) un ietver rīkus un pamatnostādnes, ko kopīgi izstrādājušas iesaistītās TUI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • augsta līmeņa procesu karti, kurā parādīts, kā veikt tiešsaistes pārbaudes; • TUI paredzētu tiešās piegādes uzraudzības dokumentu, kurā ietverti padomi, kā strādāt ar pārdevējiem, kuri izmanto tiešās piegādes modeli; • sadarbības un komunikācijas mehānismu, lai novērstu atsevišķus noteikumu izpildes pilnvaru ierobežojumus, ko rada valstu robežas. 	<p>TUI piedalījās darbseminārā par Eiropas Komisijas jauno e-uzraudzības rīku un uzzināja, kā to efektīvi izmantot, lai identificētu bīstamus produktus, kas tiek tirgoti tiešsaistē.</p>	<p>Tika izstrādāts process, lai nodrošinātu, ka katras dalībvalsts svarīgākie interneta veikali tiek iekļauti sarakstā un šī informācija tiek iekļauta Eiropas Komisijas e-uzraudzības rīkā.</p>

4.2 Riska novērtējums un pārvaldība

CASP 2021 RAM veltītajā HD galvenā uzmanība tika pievērsta nepārtikas patēriņa preču riska novērtēšanas un pārvaldības pasākumu turpmākai saskaņošanai un konsekvences palielināšanai ES/EEZ TUI starpā, tām apmainoties ar viedokļiem un paraugprakses piemēriem.

Konteksts

Saskaņā ar Direktīvu par produktu vispārēju drošību (2001/95/EK) produktam jābūt drošam, ja tas tiek lietots saprātīgi paredzamos apstākļos visā produkta kalpošanas laikā. Tāpēc, novērtējot, vai produkts rada risku, novērtējumam jābalstās uz saskaņotiem un reproducējamiem riska novērtēšanas principiem, kas noteikti Lēmumā (ES) 2019/417 (RAPEX pamatnostādnes). Lai aizsargātu patērētāju veselību un drošību, TUI veic korektīvus riska pārvaldības pasākumus, pamatojoties uz testēšanas rezultātiem un riska novērtējumu. Rūpīga riska novērtēšana ir ļoti svarīga, lai veiktu vispiemērotākos un efektīvākos korektīvus pasākumus nolūkā mazināt traumu risku un aizsargāt patērētājus.

Mērķi

Pamatojoties uz iepriekš veiktajām CASP darbībām, RAM veltītās HD mērķis bija saskaņot nepārtikas patēriņa preču riska novērtēšanas un pārvaldības darbības. Darbības konkrētie mērķi bija šādi:

- apzināt riskus un jomas, kuras TUI ir grūti novērtēt un pārvaldīt;
- dalīties ar stratēģijām un rīkiem, lai pārvarētu šīs problēmas, izmantojot virkni gadījumu risināšanas semināru;
- sagatavot norādījumu dokumentus par riska novērtēšanu un pārvaldību, kuros sniegti ieteikumi par kaitējuma scenāriju identificēšanu, riska varbūtības novērtēšanu un lēmumu pieņemšanu par piemērotiem koriģējošiem pasākumiem.

Procedūra

RAM veltītā HD bija svarīgs forums, kurā iesaistītās TUI varēja apspriest ar RAM saistītās problēmas un apmainīties ar zināšanām. TUI kopā ar ekspertu aplūkoja vairākus riska novērtēšanas un pārvaldības gadījumus, kas tika izvēlēti, lai iepazīstinātu ar dažādajām apdraudējumu grupām, kuras TUI identificēja sākuma sanāksmē. Pamatojoties uz TUI sniegtajām atsauksmēm un diskusijām gadījumu risināšanas semināros, tika izstrādātas pamatnostādnes, lai atbalstītu TUI, sniedzot tām instrumentus un stratēģijas, ko var izmantot, lai risinātu bīstamo produktu radītā riska novērtēšanas un pārvaldības procesā visbiežāk sastopamās problēmas.

Rezultāti

Lai sniegtu papildu norādījumus TUI un palielinātu riska novērtēšanas un pārvaldības pasākumu konsekvenci, RAM veltītā HD tika īstenota nolūkā sasniegt trīs galvenos rezultātus.

GADĪJUMU RISINĀŠANAS DARBSEMINĀRI	NORĀDĪJUMU DOKUMENTS PAR RISKĀ NOVĒRTĒŠANU	NORĀDĪJUMU DOKUMENTS PAR RISKĀ PĀRVALDĪBU
Divos gadījumu risināšanas darbsemināros TUI apsprieda gan riska novērtēšanas, gan riska pārvaldības problēmas, pamatojoties uz izvēlētiem gadījumiem.	Lai sniegtu TUI norādījumus par to, kā izstrādāt kaitējuma scenārijus, novērtēt varbūtības un noteikt riska radītos rezultātus, tika izstrādāts norādījumu dokuments par biežākajām riska novērtēšanas problēmām un rīkiem un stratēģijām to pārvarēšanai.	Tika izstrādāts vēl viens norādījumu dokuments par riska pārvaldību, nodrošinot TUI instrumentus un stratēģijas, lai tās varētu pārvarēt riska pārvaldības problēmas un pieņemt lēmumus par korektīviem pasākumiem.

4.3 Gatavība krīzēm un to pārvaldība

CASP 2021 HD “Gatavība krīzēm un to pārvaldība” bija vērsta uz to, lai apzinātu galvenos aspektus, kas TUI jāņem vērā nolūkā nodrošināt, lai ES vienotais tirgus būtu drošs ārkārtas un krīzes situācijās.

Konteksts

Ņemot vērā problēmas, ar kurām TUI saskārās COVID-19 pandēmijas laikā, gatavība krīzēm un savlaicīga reaģēšana ārkārtas un krīzes situācijās un to pārvaldība tika uzskatītas par būtiski svarīgiem elementiem, lai nodrošinātu ES vienotā tirgus drošību. Krīzes plāna (kas ietver arī komunikācijas stratēģiju un darbības nepārtrauktības plānu) ieviešana tika atzīta par būtiski svarīgu elementu, lai varētu labāk sagatavoties krīzei un to pārvaldīt. Tomēr plāns ir jāpielāgo katrai organizācijai. Tāpēc šis darbības mērķis bija izstrādāt pieeju, ko katra TUI var pielāgot atbilstoši savām vajadzībām un vērtībām.

Mērķi

Šīs darbības mērķi:

- dalīties ar pieejām un paraugpraksi, ko TUI izmantoja COVID-19 pandēmijas laikā;
- apmainīties ar viedokļiem un pieredzi attiecībā uz to, kā risināt krīzes situācijās radušās problēmas;
- izstrādāt kopīgu stratēģiju, kā sagatavoties krīzes situācijām nākotnē un kā tās veiksmīgi pārvaldīt.

Procedūras

HD “Gatavība krīzēm un to pārvaldība” bija svarīgs forums, kurā iesaistītās TUI varēja apspriest attiecīgās problēmas un apmainīties ar zināšanām. Sākumā katras TUI pārstāvjus intervēja tehniskais eksperts un projekta komanda, lai apkopotu informāciju par to individuālo pieredzi – kā tās pārvaldīja iepriekšējās krīzes un kā tās gatavojas nākotnes krīzēm. Pamatojoties uz TUI sniegtajām atsauksmēm un diskusijām sanāksmju laikā, tika izstrādātas pamatnostādnes, lai atbalstītu TUI, sniedzot tām instrumentus un stratēģijas, ko katra no tām var izmantot, lai izstrādātu savus gatavības krīzēm un to pārvaldības plānus. Turklāt sanāksmju laikā iesaistītās TUI kopīgi izstrādāja ieteikumu un paraugprakses piemēru sarakstu, kas var noderēt visām TUI, gatavojoties nākotnes krīzes situācijām un efektīvi tās pārvaldot.

Rezultāti

NORĀDĪJUMU DOKUMENTS	TUI VEIKTĀS DARBĪBAS COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ
<p>Dokumentā ir atspoguļota kopā ar iesaistītajām TUI izstrādātā pieeja, kā labāk sagatavoties krīzei un kā to pārvaldīt tās iestāšanās gadījumā. Norādījumu dokumentā ir iekļauta virkne padomu un paraugprakses piemēru, ko TUI var ņemt vērā, izstrādājot savus krīzes plānus. Turklāt tajā ir iekļauta sadaļa par to, kā pārvaldīt Eiropas mēroga krīzi un kādi instrumenti ir pieejami TUI komunikācijai un sadarbībai ES līmenī, kā arī ieteikumi, kā vēl vairāk uzlabot šo procesu. Šī pieeja tika demonstrēta, izmantojot gadījumu izpēti, ko veikušas TUI, kurām ir iepriekšēja pieredze krīžu pārvaldībā.</p>	<p>Šī dokumenta mērķis bija apkopot galvenos izaicinājumus, ar kuriem saskārās TUI, un to pieejas gatavībai krīzēm un to pārvaldībai COVID-19 pandēmijas laikā. Ziņojumā ir iekļauta TUI gūtā pieredze un apkopotie paraugprakses piemēri.</p>

5. Secinājumi

5.1 Galvenie rezultāti

Kopumā 38 iestādes no 19 dažādām ES/EEZ dalībvalstīm apvienoja savus tirgus uzraudzības centienus, lai uzlabotu Eiropas tirgū laisto produktu drošumu, un:

- savos tirgos savāca 627 produktu paraugus piecās dažādās produktu kategorijās un piecas viltotas ķiveres un nosūtīja tos testēšanai akreditētās laboratorijās, kas atrodas ES;
- analizēja testēšanas rezultātus, kopīgi novērtēja testos atklātos riskus un lēma, kādi koriģējošie pasākumi jāveic attiecībā uz neatbilstīgiem produktiem, kas rada risku patērētājiem;
- iesniedza 99 paziņojumus Safety Gate;
- kopīgi izstrādāja piecus norādījumu dokumentus un trīs ziņojumus par galvenajiem horizontālajiem tirgus uzraudzības jautājumiem.

CASP 2021 darbībās, kas bija vērstas uz produktu testēšanu un ar tirgus uzraudzību saistītām tēmām, gūtās atziņas var noderēt ne tikai TUI, bet tieši attiecas arī uz patērētājiem un ekonomikas dalībniekiem.

Šajā ziņojumā ir sniegts pārskats par visām CASP 2021 laikā veiktajām darbībām un sasniegtajiem rezultātiem. Plašāka informācija ir pieejama atsevišķos ziņojumos par konkrētām darbībām. Turklāt ir sagatavots visaptverošs komunikācijas instrumentu kopums visās ES valodās, kā arī norvēģu un islandiešu valodā. Visi materiāli un ziņojumi ir pieejami īpaši izveidotajā CASP tīmekļa vietnē (<https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/casp>).

5.2 Vispārīgi secinājumi un gūtās atziņas

Izstrādājumu pārbaudes

Pirms projekta uzsākšanas īstenotās prioritāšu noteikšanas laikā ir izdevies veiksmīgi noteikt tās produktu kategorijas, kurām Eiropas tirgū jāpievērš papildu uzmanība tirgus uzraudzības jomā. Kopumā 233 no 627 testētajiem izstrādājumiem neatbilda vismaz vienai no testēšanas plānos noteiktajām prasībām. 89 no šiem izstrādājumiem tika atzīti par tādiem, kas rada nopietnu risku, 31 – par tādiem, kas rada augstu risku, 25 – vidēju risku un 123 – zemu risku. TUI ir veikušas nepieciešamos pasākumus, pamatojoties uz veikto riska novērtējumu, un kopumā par 99 produktiem ir iesniegti paziņojumi Safety Gate, lai attiecīgā informācija būtu pieejama citām TUI, patērētājiem un ekonomikas dalībniekiem³. Tika pārbaudīti pieci viltoti produkti, kas tika atzīti par bīstamiem.

Hibrīdās un horizontālās darbības

HD ietvaros, apmainoties ar idejām, pieredzi un paraugprakses piemēriem, veiksmīgi izdevās izstrādāt īpašus TUI paredzētus instrumentus un pamatnostādnes.

- Pirmā saskaņotā darbība, kas tika īstenota attiecībā uz **bīstamiem viltotiem produktiem**, radīja daudz problēmu un ļāva gūt daudz atziņu. Šo problēmu vidū var minēt viltotu preču identificēšanu, pareizā produkta izvēli un attiecīgo dalībnieku, piemēram, dažādu iesaistīto iestāžu un tiesību subjektu, sadarbības iespēju noteikšanu. Viena no gūtajām atziņām ir tāda, ka TUI, kas ir iesaistītas saskaņotā Eiropas darbībā, kas vērstā pret potenciāli bīstamām viltotām precēm, ir jābūt kompetentām, sākot no paraugu ņemšanas brīža līdz pat paziņojumu iesniegšanai Safety Gate. Gūtās atziņas tika iekļautas procedūrā saskaņotu Eiropas darbību veikšanai attiecībā uz bīstamām viltotām precēm. Tā ir daļa no TUI vajadzībām izstrādātā norādījumu dokumenta.

- **Tiešsaistes tirgus uzraudzība** ir būtiska TUI veikto tirgus uzraudzības darbību daļa, un, lai nodrošinātu TUI darbību efektivitāti un līdz ar to arī Eiropas vienotajā tirgū laisto produktu drošumu, tā ir jāpielāgo jaunām problēmām. TTU veltītās HD ietvaros TUI varēja identificēt un apspriest trīs ar to saistītās problēmas (proti, kā veikt TTU, tiešā piegāde un pārrobežu sadarbība), apkopot esošos paraugprakses piemērus un kopīgi izstrādāt rīku kopumu, lai efektīvi risinātu šīs problēmas. Turklāt TUI tika iepazīstinātas ar Eiropas Komisijas tīmekļa pārlūkošanai paredzēto e-uzraudzības rīku, kuru tās var to izmantot, lai atvieglotu un automatizētu uzdevumu veikšanu un uzlabotu vispārējo TTU.
- Rūpīga riska novērtēšana ir ļoti svarīga, lai veiktu vispiemērotākos un efektīvākos pasākumus nolūkā aizsargāt patērētāju veselību un drošību. RAM veltītā HD bija svarīgs forums, kurā apspriest ar **riska novērtēšanu un pārvaldību** saistītās problēmas un paraugpraksi. Norādījumu dokumentos ir ietverti kaitējuma scenāriji un riska varbūtības virknei darbības laikā apspriesto gadījumu pētījumu, kā arī sniegti rīki un stratēģijas, lai veiktu RN un izstrādātu atbilstošus un efektīvus riska pārvaldības pasākumus. Norādījumu un reālu gadījumu izpēti apvienojums ļāva TUI praktiski pielietot jauniegūtās koncepcijas un rīkus, lai palīdzētu novērtēt un pārvaldīt līdzīgus riskus nākotnē.
- Sagatavošanās incidentiem, kas var traucēt darbības nepārtrauktību un izraisīt krīzi, ir būtiski svarīga, lai pēc iespējas samazinātu ar to saistītos zaudējumus un traucējumus un pēc iespējas ātrāk atjaunotu organizācijas ikdienas darbību. Viena no atziņām, kas gūta **krīzes pārvaldības** darbības laikā, attiecās uz to, cik svarīgi ir jau gatavošanās posmā izstrādāt krīzes plānu (kas ietver komunikācijas stratēģiju un ieinteresēto personu iesaistīšanas plānu), lai varētu ātri reaģēt uz incidentu un efektīvi pārvaldīt iespējamo krīzi.

³ Ziņojumā iekļauto rezultātu pamatā ir informācija, kas bija pieejama 2021. gada 31. maijā (ieskaitot). Kategorija "Nav ziņots" attiecas uz gadījumiem, kad pasākumi vēl nav noteikti.

Vispārīgās atziņas

Projekta īstenošanas laikā gūtās atziņas:

- **Testēšanas laboratoriju izvēle.** Atbilstīgo testēšanas laboratoriju agrīna apzināšana ļāva darbuzņēmējam apkopot sākotnējo informāciju par to akreditāciju, iekasēto maksu un loģistikas iespējām izpildīt CASP testēšanas kampaņu prasības. TUI varēja izvēlēties (balsojot) testēšanas laboratorijas, kas veiks IP, pamatojoties uz darbuzņēmēja savāktu un iesniegtu informāciju.
- **Kopīgi riska novērtēšanas vingrinājumi.** Riska novērtēšanas vingrinājumi attiecībā uz produktiem, kas tika savākti IP un hibrīdās darbības ietvaros, bija unikāla praktiska iespēja saskaņot praksi, ko izmanto dažādas TUI, kas atbild par tirgus uzraudzības pasākumu veikšanu attiecībā uz produktiem, kuri neatbilst testēšanas prasībām.
- **Pareiza digitālās un klātienē saziņas kombinācija.** COVID-19 dēļ CASP 2021 norise bija pilnībā jāorganizē digitāli. Izmantojot tādas digitālos rīkus kā Wiki, Zoom, Mural un Slido, TUI varēja kopīgi izstrādāt projekta dokumentus, regulāri sazināties un pieņemt lēmumus par dažādiem darbību aspektiem. Lielāks skaits pārstāvju no katras TUI varēja piedalīties projekta sanāksmēs un apmainīties ar viedokļiem par svarīgiem produktu drošuma jautājumiem. Tomēr, kad vien iespējams, galvenos pasākumus joprojām ir ieteicams rīkot klātienē, lai dalībniekiem sniegtu vairāk iespēju diskutēt un veidot kontaktus.

5.3 Ieteikumi

Patērētājiem

- **Seko jiet līdzi informācijai Safety Gate.** Regulāri jāseko līdzi informācijai Safety Gate vietnē, jo tajā ir pieejama informācija par atsauktajiem un aizliegtajiem produktiem. Par visām konstatētajām drošuma problēmām vienmēr jāziņo kompetentajai iestādei.
- **Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas.** Pievērsiet īpašu uzmanību brīdinājumiem un marķējumam, kas pievienoti produktiem. Rūpīgi izlasiet instrukcijas, lai nodrošinātu drošu produkta lietošanu. Tām jābūt pieejamām pārdošanas valsts valodās.
- **Iegādājieties produktus uzticamos mazumtirdzniecības kanālos.** Iegādājieties produktus no uzticamiem mazumtirgotājiem, kas var palīdzēt atrisināt jebkuru ar pirkumu saistītu problēmu vai drošuma jautājumu. Patērētājiem jāievēro piesardzība, iepērkoties tiešsaistes tirdzniecības vietās, jo īpaši, ja pārdevēji neatrodas ES. Patērētāju asociācijas un testēšanas kampaņas var nodrošināt uzticamus produktu apskatus.

Ekonomikas dalībniekiem

Apzinieties savus pienākumus saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem. Ekonomikas dalībnieki atbild par to produktu drošumu, kurus tie laiž Eiropas vienotajā tirgū. Pirms jebkura produkta laišanas tirgū uzziniet par visām piemērojamajām juridiskajām prasībām. Eiropas un starptautiskie standarti sniedz uzticamus tehniskos risinājumus, kurus ražotāji var izmantot produkta izstrādes un ražošanas laikā, lai pierādītu, ka tiek ievērotas obligātās juridiskās prasības.

Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas. Īpašu uzmanību pievērsiet brīdinājumiem, marķējumam un instrukcijām, kas pievienotas produktam, jo tās sniedz būtisku informāciju par produktu un tā drošu lietošanu. Šai informācijai jābūt skaidrai, izsmeļošanai un pieejamai pārdošanas valsts valodā. Informācija, piemēram, ražotāja vai importētāja nosaukums un adrese, kā arī kontaktinformācija ES, nodrošina, ka produktu var viegli identificēt un izsekot.

Ziņojiet par incidentiem kompetentajai iestādei. Ja produkts rada drošības risku, ekonomikas dalībniekiem ir juridisks pienākums nekavējoties informēt tās dalībvalsts kompetento iestādi, kurā produkts ir darīts pieejams.

Atsaukumi. Skaidri informējiet patērētājus par to, kā viņi saņems informāciju par iespējamām atsaukšanas darbībām. Nodrošiniet, lai paziņojumi par atsaukšanu būtu skaidri un pieejami, un sadarbojieties ar TUI, lai efektīvi veiktu atsaukšanu. Regulāri uzraugiet atsaukšanas ietekmi un attiecīgi pielāgojiet stratēģiju.

Eiropas un valstu iestādēm

Nodrošiniet attiecīgo nozaru uzraudzību. Visu CASP 2021 projekta darbību laikā īstenoto testēšanas kampaņu rezultāti liecina, ka TUI būtu jāuzrauga konkrētas nozares. Regulāra testēšana un dokumentu pārbaudes var samazināt tirgū pieejamo nedrošu produktu skaitu.

Sadarbība starp tirgus uzraudzības iestādēm un muitu. Tirgus uzraudzības iestādēm ir cieši jāsadarbības ar muitu, lai novērstu nedrošu produktu ieviešanu ES.

Iesaistieties standartu izstrādē un uzlabošanā. Lai sniegtu ieguldījumu standartu izstrādē vai uzlabošanā, TUI un Eiropas Komisijai būtu jāsadarbības ar attiecīgajām Eiropas standartizācijas organizāciju komitejām un citām regulējuma izstrādē iesaistītajām ieinteresētajām personām. Standartizācijas darbā var noderēt atsevišķu TUI vai saskaņotās rīcības laikā veiktās testēšanas rezultāti.

Annex

Report on notifications submitted to Safety Gate as a result of CASP 2021

Introduction

MSAs sampled 627 products from five different product categories and five counterfeit helmets in their respective markets on the basis of a pre-selection by each of the MSAs, in line with the peculiarities of each market and sent them for testing in accredited laboratories located in the EU.

This report provides a visual summary of:

- Products tested;
- Products that did not meet the requirements set in the testing plans;
- Types and levels of risks ;
- Products notified in Safety Gate;
- Products to be notified in Safety Gate.

Product-specific activities

A total of 233 out of the 627 products tested did not meet at least one of the requirements identified in the testing plans. Among those, 89 products were assessed as posing serious risks, 31 high risk, 25 medium risk, and 123 low risk. The MSAs have taken the necessary measures based on the risk assessment performed, and a total of 99 products were subject to Safety Gate notifications so the relevant information could be shared with other MSAs, consumers, and economic operators¹.

Hybrid activity

Five counterfeit products were tested and found dangerous.

Figure 1
Products tested per activity (N=632)

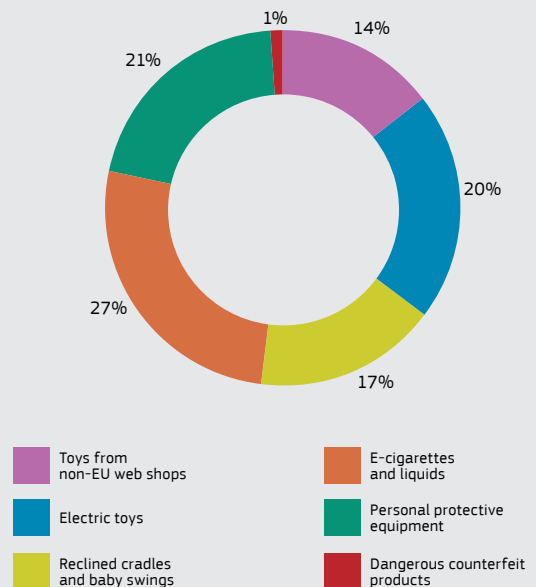
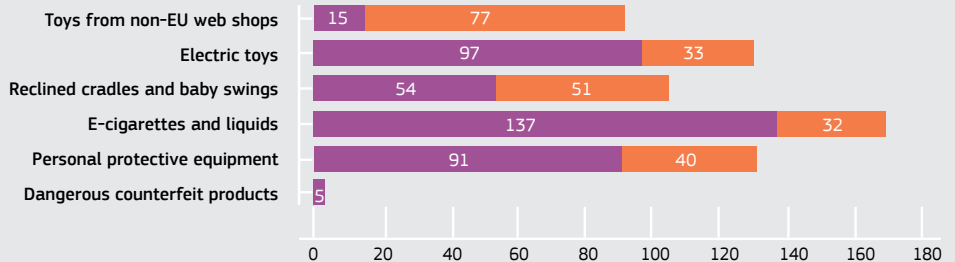

Figure 2 - Overall test results (N=632)

- Met the requirements
- Did not meet the requirements

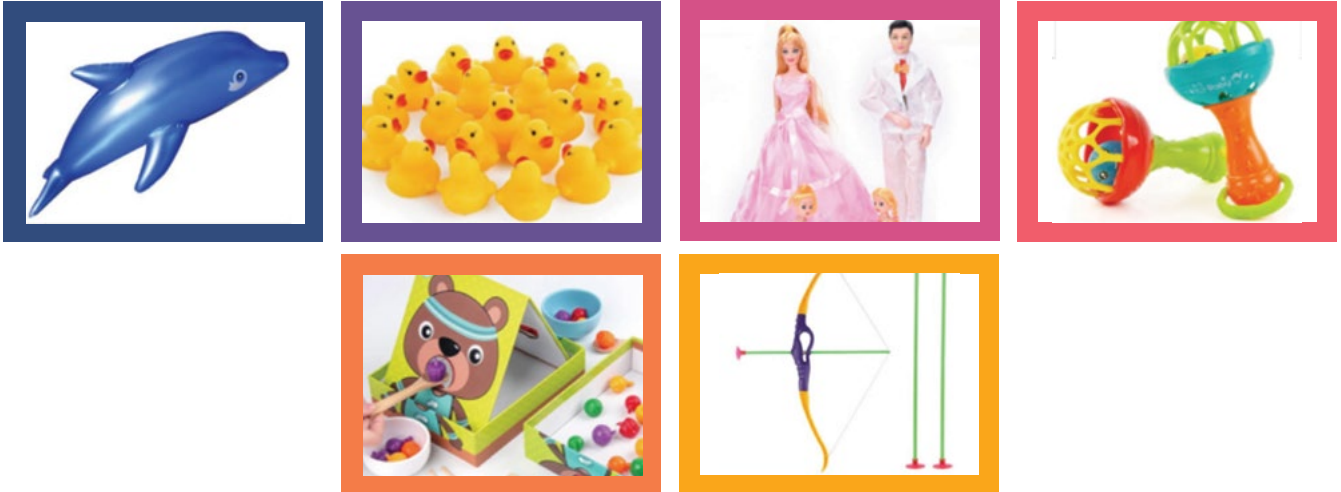
¹ Reported results are based on the information available on 31 March 2021 (included).

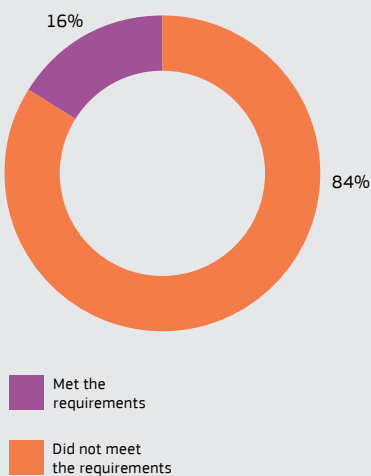
Toys from non-EU web shops

Product scope

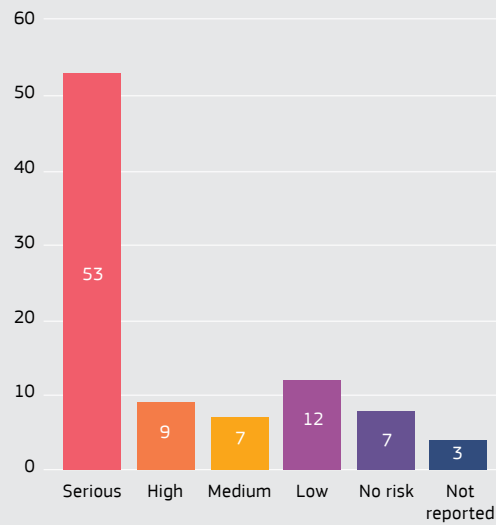
Plastic toys / toys with plastic parts for children under and above 36 months collected online from non-EU web shops.

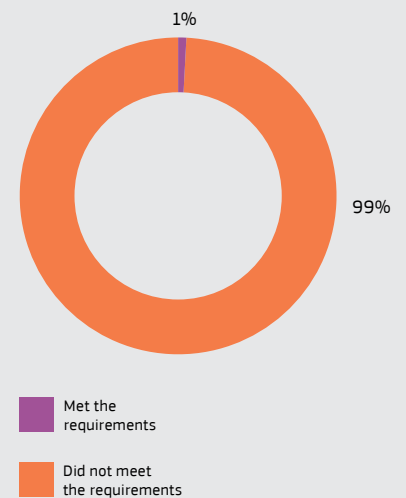
Overall test results (N=92)

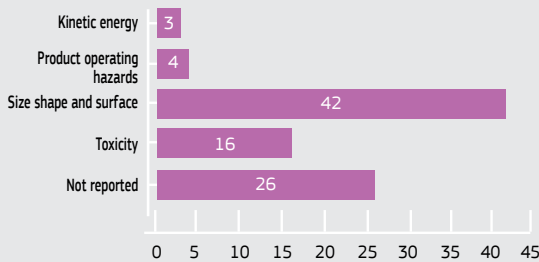
Risk level of the samples that did not meet the requirements (N=91)

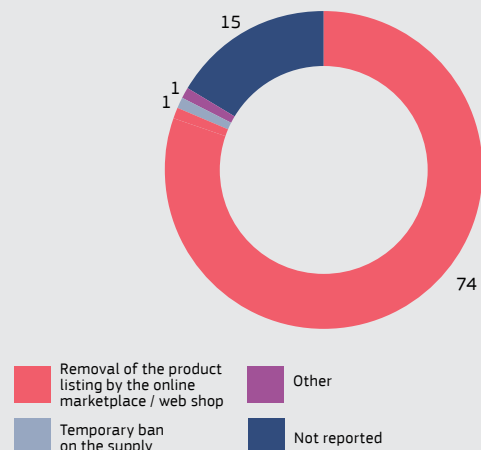
Result of warnings, markings and instructions checks performed by MSAs (N=92)

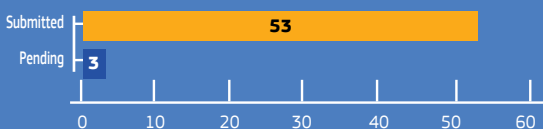
Hazard group of the samples that did not meet the requirements (N=91)

Measures taken for samples that did not meet the requirements (N=91)

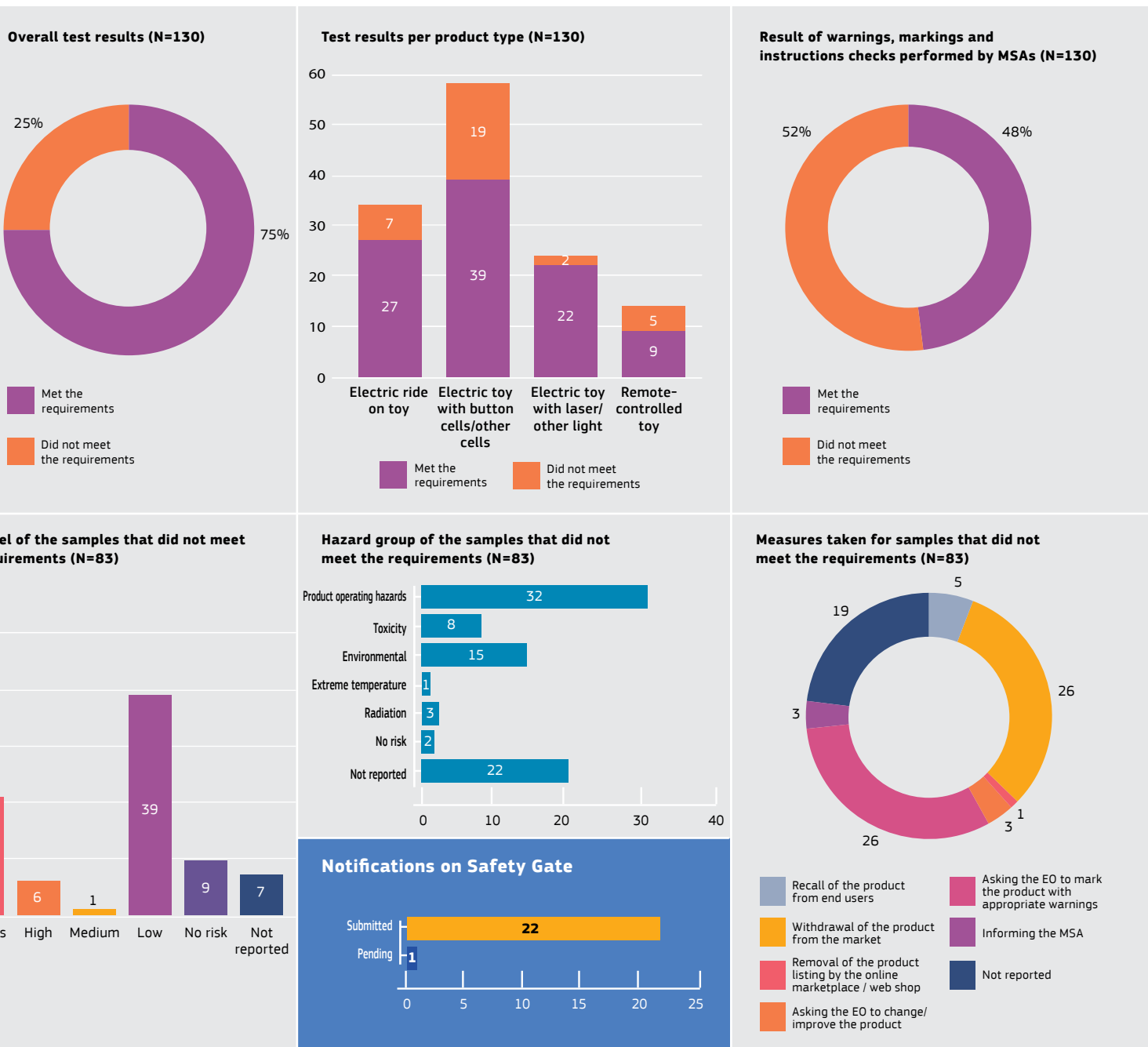
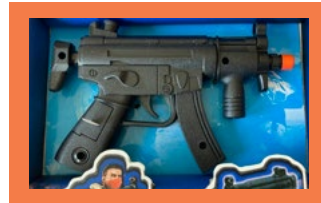
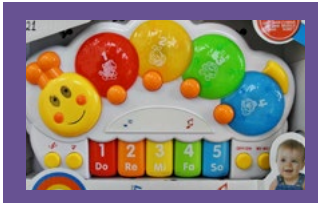
Notifications on Safety Gate

Electric toys

Product scope

1. Electric toys with button cells / other cells
2. Electric ride-on toys
3. Electric toys with lasers / other lights
4. Remote-control toys

Reclined cradles and baby swings

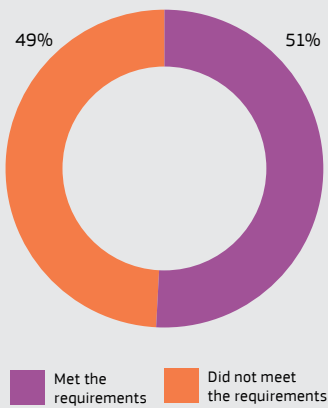
Product scope

Reclined cradles: fixed or folding chairs for infants designed to accommodate a child in a reclined position.

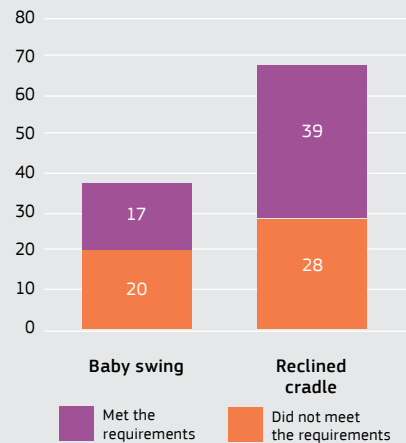
Baby swings: products of similar form to a reclined cradle, with the ability of enhanced the swinging movement of the chair in a reclined position.

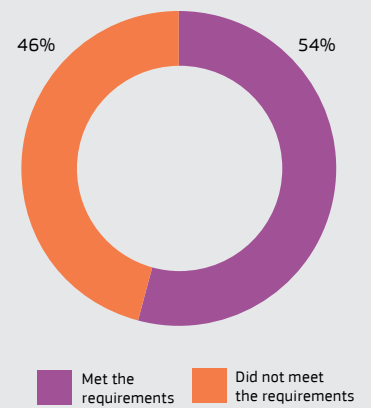
Overall test results (N=105)

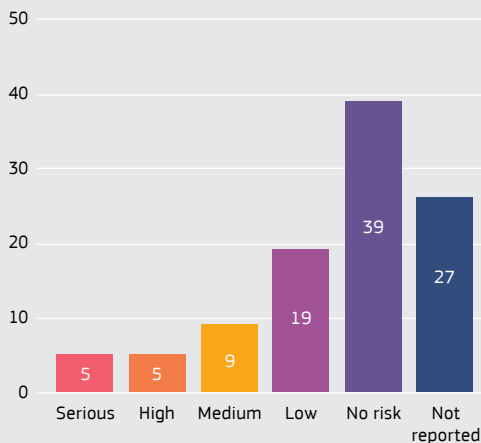
Test results per product type (N=105)

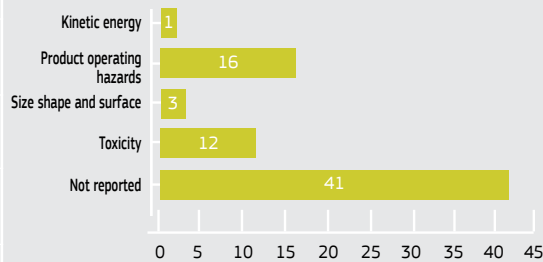
Result of warnings, markings and instructions checks performed by MSAs (N=104²)

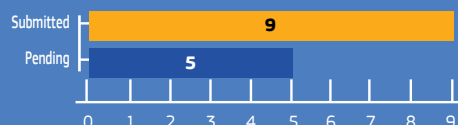
Risk level of the samples that did not meet the requirements (N=73)

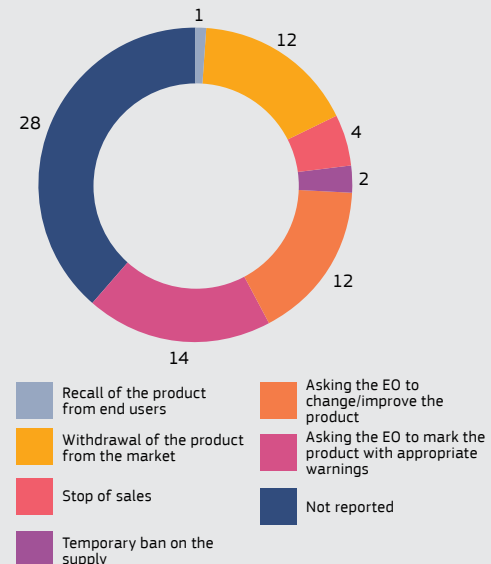
Hazard group of the samples that did not meet the requirements (N=73)

Notifications on Safety Gate

Measures taken for samples that did not meet the requirements (N=73)

27 ² One sample was registered in the codification file as a baby swing, but it was also tested as a reclined cradle.

E-cigarettes and liquids

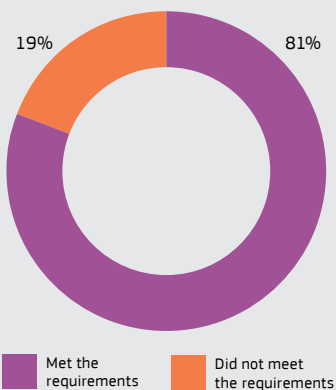
Product scope

E-cigarettes: devices that heat a liquid to create an inhalable aerosol that simulates that of cigarettes. Various types of e-cigarettes were tested: single-use/disposable electronic cigarette, medium-sized e-cigs, pen-style rechargeable e-cigarette, tank-style, large-sized rechargeable e-cigarette, and vape pod systems.

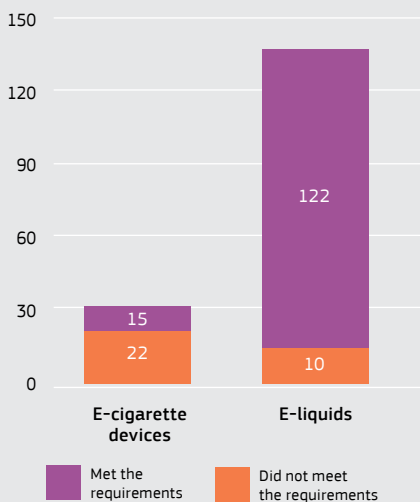
E-cigarette liquids: contain several chemicals like nicotine, propylene glycol, glycerine, artificial flavourings, and others.

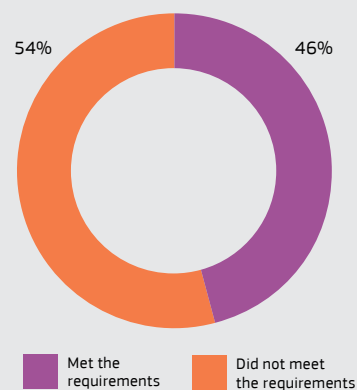
Overall test results (N=169)

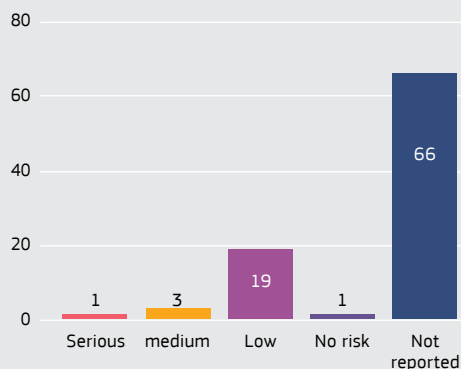
Test results per product type (N=169)

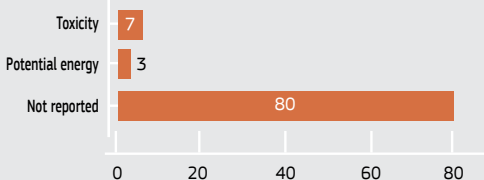
Result of warnings, markings and instructions checks performed by MSAs (N=170³)

Risk level of the samples that did not meet the requirements (N=90)

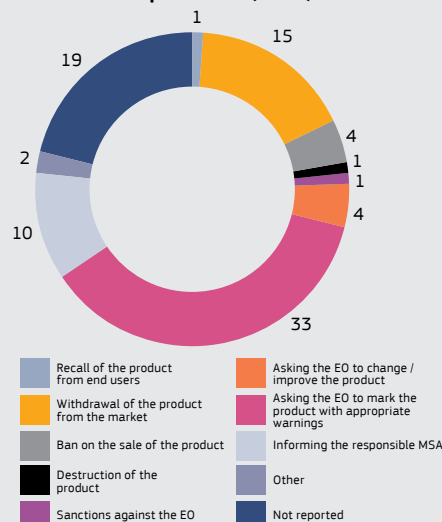
Hazard group of the samples that did not meet the requirements (N=90)

Notifications on Safety Gate

Measures taken for samples that did not meet the requirements (N=90)

³A total of 170 samples was collected by the MSAs and 169 were tested by the laboratory. The laboratory was unable to perform most of the tests on one sample of an e-cigarette device because the pods received were not compatible with the battery of the device.

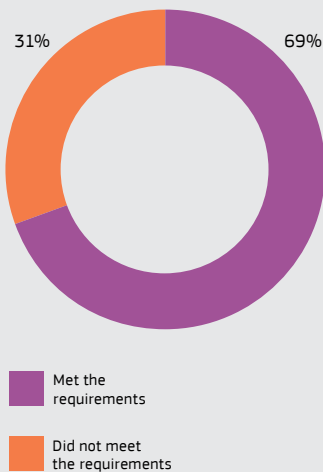
Personal protective equipment

Product scope

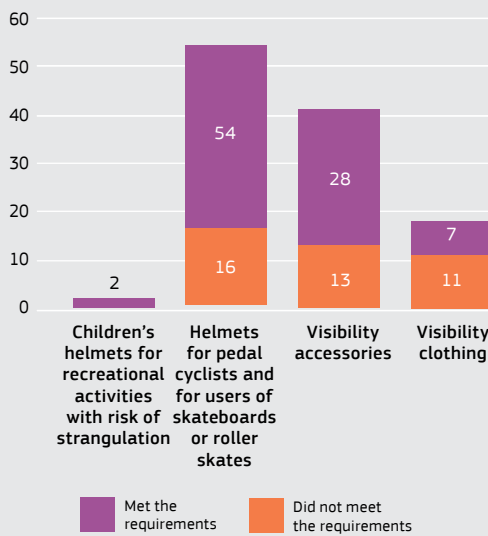
1. Helmets for pedal cyclists and for users of skateboards or roller skates (for both adults and children)
2. Children's helmets for recreational activities in environments which have proven risks of head injuries in combination with risk of strangulation
3. Visibility accessories for non-professional use with and without light-emitting diode (LED) lights
4. Visibility clothing for non-professional use

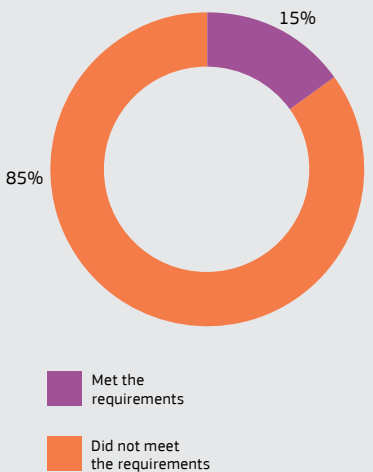
Overall test results (N=131)

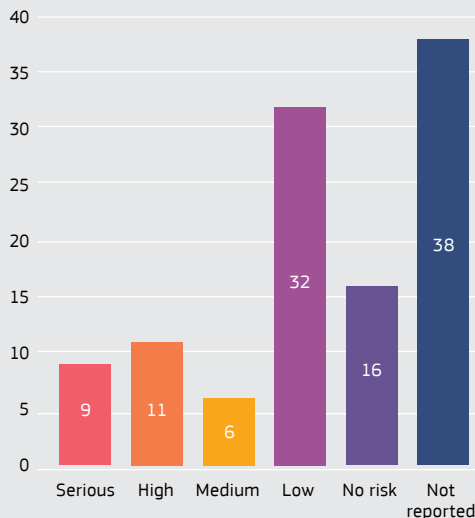
Test results per product type (N=131)

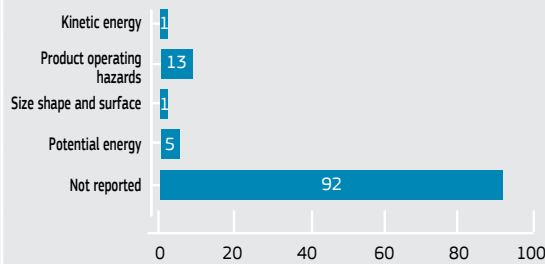
Result of warnings, markings and instructions checks performed by MSAs (N=131)

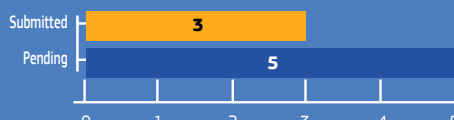
Risk level of the samples that did not meet the requirements (N=112)

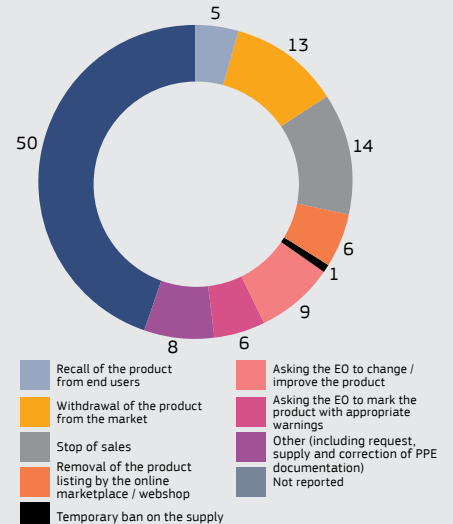
Hazard group of the samples that did not meet the requirements (N=83)

Notifications on Safety Gate

Risk level of the samples that did not meet the requirements (N=112)

Dangerous counterfeit products

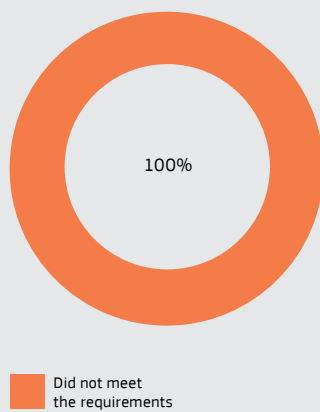

Product scope

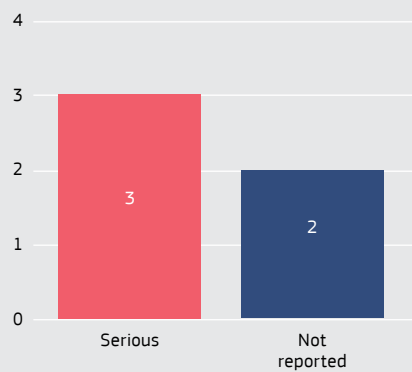
Counterfeit helmets for bicyclists and for users of skateboards or roller skates.

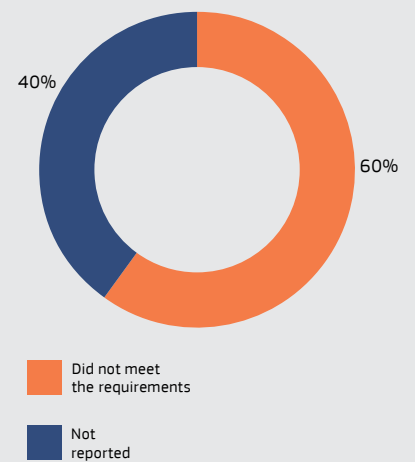
Overall test results (N=5)

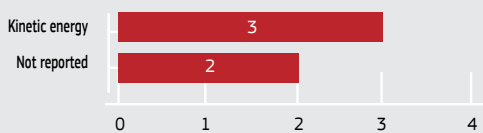
Risk level of the samples that did not meet the requirements (N=5)

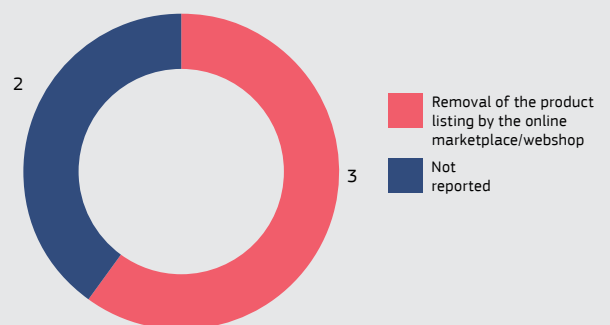
Result of warnings, markings and instructions checks performed by MSAs (N=5)

Risk type of the samples that did not meet the requirements (N=5)

Measures taken for samples that did not meet the requirements (N=5)

Notifications on Safety Gate

1 product was subject to Safety Gate notification.

EIROPAS KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
E-pasts: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Komisija nav atbildīga par jebkādam šīs publikācijas atkalizmantošanas sekām.

© Eiropas Savienība, 2022

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.). Ja vien nav norādīts citādi, šo dokumentu atkalizmantot atļauts ar *Creative Commons Attribution 4.0 International* (CC-BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka ir atļauta atkalizmantošana ar pienācīgu atsaukšanos uz dokumentu un norādēm uz grozījumiem.

Tādu elementu izmantošanai vai reproducēšanai, kuri nepieder Eiropas Savienībai, var būt jāsaņem atļauja tieši no attiecīgajiem tiesību turētājiem.

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama portālā *Eiropa*:
https://europa.eu/european-union/index_lv

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022
PDF ISBN 978-92-76-51924-9 doi:10.2838/578506 DS-01-22-326-LV-N